

DIRVA

Nr. 21

Vasario-February 19, 1960

Cleveland, Ohio

Kad tik neatsitiktų ir mums, kaip bajorams...

V. Rastenio kalba Nepriklausomybės Dienos iškilmėse Montrealyje

Sveiki, sulaukė Lietuvos Nepriklausomybės šventės!

Tokiais žodžiais dera šiandien kreiptis vieniems į kitus mums, kurie tikim ir branginam Lietuvos nepriklausomybės idėją.

Idėją, kuri prieš šešetą dešimtmečių dar tik meteoriskai švystelėdavo pranašiskose kairių lietuvių vizijose.

Idėją, kuri ir prieš penketą dešimtmečių dar tik nedrąsiai ėmė rusenti šviesesniųjų lietuvių svajonėse.

Idėją, kurią, tačiau, jau prieš keturiasdešimt dvejus metus dvidešimtis rinkinių Lietuvos vyrų, išsakydami jau subrendusius Lietuvos šviesuomenės nusistatymus, ryžtingai ir atvirai pasiskelbė didžiuoju mūsų tautos tikslu.

Idėją, kuri bematant, lyg žarija sausą pušyną, uždegė lietuvių - mokytus ir nemokytus, mieste ir sodžiu, tėvynėj ir svetur.

Idėją, kuriai įgyvendinti lietuvių dirbo ir kovojo, aukojo ir aukojosi, ir kurią, bent iki tam tikro laipsnio, nepaprastai greit įgyvendino.

Idėją, kurios įgyvendinimas iš esmės pakeitė visos lietuvių tautos gyvenimą apskritai ir kiekvieno mūsų asmeninį gyvenimą paskirai, atskleidusi tam gyvenimui visiškai naujas galimybes ir visiškai naują prasmę.

Neilgai, tiesa, tas įgyvendinimas teištvėrė. Antras dešimtmetis baigiasi štai, kaip Lietuvos nepriklausomybė ir vėl tik siekimas, ir vėl tik idėja, dėl kurios ir vėl prieš akis tik neapskaičiuojamai kebliai ir netgi prasmingam planavimui kolkas nepasiduodanti kova.

Tik šį kartą Lietuvos nepriklausomybės idėja nebesulyginamai plačiau paplitusi ir giliau įsišaknijusi lietuviuose, nei anuomet, prieš aštuonioliktųjų metų Vasarį, kurio keturiasdešimt antrąsias metines štai dabar atžymime.

Todėl dabar galime būti tikri, kad, jei tik užteikt "sausosnė diena", panaši kaip prieš keturiasdešimt dvejus metus, Lietuvos nepriklausomybės idėjos įgyvendinimo gaisras įsiliepsnotų dar greičiau ir stipriau, nei anuomet. Tuo tikriems būti pagrindo gana, kol Lietuvos nepriklausomybės idėja tebėra sąmoningas mūsų proto siekimas ir veržlus mūsų jausmų geidimas. Mūsų - ne vien užsieniuose Nepriklausomybės Dienos šventės susirenkančiųjų, bet ir mūsų - visur, o ypač Lietuvoje, asmeninės bei tautinės laisvės alkančių lietuvių.

Palaukti to nepriklausomybės

geidimo įtampą, stiprinti tą geidimą - bene ir bus svarbiausias ir prasmingiausias veikimas Lietuvos labui dabar, kai puolamosios kovos valanda tebėra neatėjusi.

Rodos ir stengiamės taip daryti. Juk ir Nepriklausomybės Dieną švenčiame, būriuojamės, bendraujame, padailintais žodžiais vieni kitus žadiname, lietuviškas dainas dainuojame, Lietuvos himną susikaupe iškilmingai giedame - vis tam, kad ta Lietuvos nepriklausomybės idėja neuždvestų mūmų, vis tam, kad ji mūsų mintyse ir jausmuose atsišviežintų, vis tam, kad ji ryškiau prasiskverbėtų iš kasdienybės šešėlių.

Bet tai tik tai tiems mums, kurie toli nuo nelaisvės atsidūrusios tėvynės turim gana laisvės nesislėpdami Lietuvos laisvės, Lietuvos nepriklausomybės idėją minėti ir kalbėti apie jos įgyvendinimą iš naujo. Betgi mūsų tokių tiek nedaug, palyginus su visa tauta. Lemiamoji Lietuvos nepriklausomybės geidimo reikšmė glūdi ten, Lietuvoje. O Lietuvos nepriklausomybės priešais, turėdami savo rankose visą galią, nesigaili pastangų Lietuvos nepriklausomybės idėjai, ypač jaunosios kartos sąmonėje, apjuodinti, suniekinti ir ištrinti ją iš svajonių ir siekimų. Ir klystumėm ramindami save įtikinėjimais, kad tos svetimų valdovų ir jų pataikūnų pastangos nei kiek nesėkmingos.

VISI KOLONISTAI SLOPINA NEPRIKLAUSOMYBES MINTĮ

O gal, iš tiesų, ta nepriklausomybės idėja tėra įsikibėtas paklydimas? Gal jos įgyvendinimo nauda tik iliuzija? Gal be reikalo ir prašyti dėl tos idėjos kovota? Gal ir dabar be reikalo dėl to varginamės ar kaikada ir žiauriai kenčiame? Gal tautai, bent mūsų tautai, iš tiesų, daugiau naudos iš priklausomybės, negu iš nepriklausomybės? Žmonių gerovei, ne šiaip jau nevaržomumo įnoriui patenkinti siekiame tautai nepriklausomybės. O kas, jeigu tai klaida? O kas, jeigu tas nepriklausomumas, tas savarankus tvarkymasis tiems mūsų diems ar trims milijonams lietuvių mažiau tedsu naudos, mažiau teatneš gerovės, mažiau tesukurs sąlygų pakilti suklestėti kultūrinėje kūryboje, negu viso to galėtų duoti arba gal net ir duoda priklausomybė?

Tai yra mintys, kurias neklausiamu, o įtaigojamu būdu primygtinai perša tie, kurie apsišaukė esą istorijos skirti mūsų tau-

tos, mūsų krašto žmonių globėjai. Tai yra mintys, kurias kalte kala pajungtomis tautoms, pajungtomis šalims visi kolonistai ir imperialistai. Visi jie nepaprasti geradariai. Visi jie ne savo, o vadinamųjų globojamųjų naudai sakosi nenuilstamai tar naują. Visi jie neva aukojasi globojamiesiems, ir - keista - reatas kuris geruoju sutinka liautis globoję. Ir ne mažiau reikšminga tai, kad beveik nėra globojamųjų, kurie bent kiek sąmonės ir pajėgumo įgiję, nepanorėtų nuo tų globų išsilaisvinti ir tapti savarankiški.

Ak, ką čia bekalbėti: argi mums reikia svetimų pavyzdžių? Juk patys esam išbandę, patys esam patyrę, kokio patrauklaus gyvenimo akiračiai atsiveria su galimybėmis savam gimtam krašte šeiminiškai, o ne tarniškai gyvenimą tvarkyti.

Tiesa, trumpai tegavom to pabandyti, ir nespėjom pataikyti į tinkamiausią būdą naudotis nepriklausomybės teikiama galimybėmis. Bet ir to jau gana, kad būtumėm įsitikinę, jog nėra geresnio būdo, nėra geresnės priemonės tautai augti, tarpti ir suklestėti, kaip sava nepriklausoma valstybė.

Tai kas, kad ir savoje valstybėje būna ydų, kartais labai nemalonių. Savos valstybės ydas patiems savaip galima ir pasitaisyti.

Yra pavojaus, kad visa tauta, tautos didžiūna, gali atšalti ir nebesibodėti priklausomybe. Gali nebegeisti nepriklausomybės. Lietuvos dabartiniai valdovai ir jų pataikūnai kaip tik to siekia, kaip tik ta prasme stengiasi įtikinti ypač jaunąją Lietuvos kartą. Tuo tikslu stengiasi jaunosios kartos sąmonėje sukurti klegalimą tamsesnį turėtos Lietuvos nepriklausomybės paveikslą. Drauge jie stengiasi Lietuvos jaunajai kartai kiek galima juodžiau nupiešti ir mūsų, čia esančiųjų, įsivaizduojamąjį bei siekiamąjį nepriklausomos Lietuvos idealą.

Piešdami tamsų nepriklausomos Lietuvos paveikslą, jie (Nukelta į 4 psl.)

Po 15 metų tėvas sutiko savo dukrą

Rašytojo Igno Šeiniaus dukterėčia pasakoja apie savo gyvenimą Lietuvoje 1944-45 metais

Chicagoje gyvenęs V. Medeišis sulaukė iš Lenkijos savo dukters Mildos, su kuria buvo išsiskyręs pa-

Lietuviškasis jaunimas, suvažiuojęs į Vilnių, stebisi, kad skelbiminių stulpas apklijuotas vien tik rusiškais skelbimais. Negi Lietuvos sostinėje jau nebėra mokančių lietuviškai skaityti?..

MILŽINIŠKA RAKETŲ SEKIMO STOTIS ANGLIJOJ

Keturi didžiuliai, kiekvienas po 400x165 pėdų dydžio, radaro tinklai bus statomi Anglijos rytinėje pakrantėje, kad Amerika galėtų gauti išpėjimą apie vos tik išsautą priešą balistinę raketą ir turėtų apie 15 minučių laiko pasiruošti jai sunaikinti.

Derybos dėl šios radaro stoties, paskutinišios iš trijų, sudarysiančių Balistinių Sviedinių Ankstyvojo Ispėjimo Sistemą (BME WS), kaip valstybės departamentas paskelbė, buvo baigtos šios savaitės pradžioje. Kitos dvi tos sistemos stotys statomos Grenlandijoje ir Aliaskoje. Pirmoji, Thule stotis, bus baigta šiais metais, o antroji, prie Clear, 1961 m. Trečiosios stoties užbaigimo data

nenurodoma, bet žinoma, kad pirmųjų dviejų statyba užsitęsė po 30 mėnesių.

Visos trys stotys bus tiesiogiai sujungtos su šiaur. Amerikos Orinės Gynybos Komanda, kurios štabas yra Colorado Springs vietovėje.

voje, ji pastebėjo, kad daug ko negalėsianti pasakyti, nes iš Lietuvos išvyko, tebūdama 10 metų, ir visų įvykių tada nepajėgusi pakankamai suprasti. Tačiau mieliai pasidalinsianti atmintyje likusiais prisiminimais.

1944 m., kada mes atskyrėme su tėveliu Vepriuose, nuvažiuojame į motinos tėviškę Šeiniūnų km. Gyvenome prie gražaus Šeiniūnų ežero, kur mano dėdė Ignas Šeinius-Jurkūnas rašė romaną "Kuprelis".

Artėjas frontas, kaip kokio audra, visus slėgė ir kėlė didelę baimę. Mes matėme, kaip vokiečių armija skubotai traukėsi, kaip žmonės slėpė į žemes geresnius daiktus. Nuolatos dangus raizė didelį lėktuvai. Tolumoje matėsi gaisrų paušvaistės. Mes maži to visko gerai nesupratome, tik jaučėme, kad vyksta kažkas negero. Dažnai girdėjome stiprius šaudymus. Neilgai trukus susilaukėme ir sovietų armijos. O Dieve, kaip blogai atrodė sovietų kareiviai. Apylyšę, nešvarūs, nesisukę, suvargę, nuolatos reikalauję maisto. Vieną dieną mūsų sodyboje apsiėjo kariuomenės štabas. Štabo karininkai atrodė neblogai. Gana gerai buvo apsirengę ir turėjo ką valgyti.

Į mūsų kaimyno daržą atvežė kelias "katiušas" (patrankas) ir rengėsi šaudyti. Apylinkės žmonės išbėgo į mišką, nes visi bijojo vokiečių aviacijos bombų. Tos "katiušos" nešaudė ir po kurio laiko išvažiavo. Mūsų apylinkėje kautynių nebuvo. Didelės kautynės vyko prie šventosios upės, ties Vepriais. Ten buvo daug

F. Safrončiko nuotrauka

(Nukelta į 6 psl.)

Stotys galės pastebėti vos tik nuo žemės išsautas raketą, ir skaičiuojama, kad, joms skrendant po 16,000 mylių per valandą, užteks laiko pakilti Strateginės Oro Komandos lėktuvams, kurie stovi nuolatinėje paruoštyje.

Naujosios stoties statyba, kaip valstybės departamento pareigūnai pareiškė, kainuos 120 mil. dolerių, kurių 98 milijonus sumokės JAV. Pirmosios abi stotys, kaip skaičiuojama, kainavusios po 822 mil. dol., nes joms pradžioje reikėjo eilės naujų išradimų.

Stotys yra skirtos tik sekimui ir identifikavimui tolimųjų distancijų balistinių ginklų. Jų sunaikinimui armijos mokslininkai vysto Nike-Zeus priešraketinę raketą, kuri būsimi paruošta masiniam vartojimui 1965 m., jei kongresas pasiskirs pakankamai pinigų.

TRUMPAI

• Ženevoje vykstančiose derybose dėl atominio bandymų uždraudimo rusai pareiškė, kad jie leistų Vakarams inspektuoti įtartinus sprogimus Sovietijoje, bet tik keletą kartų per metus. Į pakartotines JAV pastangas patirti tų leidimų skaičių, sovietų atstovas Carapkinas atsakė: "Pirma priimkite mūsų naujuosius inspekcijos standartus... tada mes galėsime kalbėti apie skaičius".

• Prez. Eisenhoweris vėl kreipėsi į kongresą, siekdamas sumažinti kasmetinį pašto deficitą, siekiantį 600 mil. dol. Jis išdėstė programą, kuri galbūt pakeltų metines pajamas 554 mil. dol. Toje programoje prašoma padidinti tarifus laiskams iki 5 centų, atvirukams iki 4 centų, oro pašto laiskams iki 8 centų ir t.t. Taip pat prašoma 42% padidinti mokestį už antrosios klasės siuntas (laikraščius), kuris jau buvo du kartus pakeltas per pastaruosius dvejus metus.

Jūros plėšiko operacija

Kaip Izraelis telkė ginklus savo nepriklausomybės karui. - Izraelio tarnyba tiekė granatas Kairui. - Tankų laužas išgelbėjo.

Kai pramonininkas Izraelis Dickensteinas, apsiėmė talkininkauti Izraelio gynybai derybose su Europos ginklų tiekėjais ir municijos fabrikais, jis net neįsijautė, kas jo laukia. Tada, 1948 metais, Izraelis buvo žygio tikslas, septynių arabų valstybių reguliariųjų kariuomenių, 700,000 žydų kolonistų Palestinoje stovėjo prieš 40 milijonų arabų, kurie buvo tvirtai pasiryžę vos tik prieš savaitę įkurtąją Izraelio valstybę kuo greičiausiai ištrinti iš žemėlapių. Viskas priklausė nuo to, ar jaunosios valstybės gynybai gaus ginklų, kuriais galėtų iš paskutiniųjų kovoti, ir ar tie ginklai ateis pakankamai greitai, kol jų neužspaudė nepalyginamai didesnė jėga. Tada prasidėjo "Jūros plėšiko operacija" ir tada pradėjo Izraelis Dickensteinas veiklą, kurioje pynėsi visi niūrieji pagrindinio kovos elementai: špionžas, kyšiai, sabotžas, klastos ir žudynės.

Dvylika metų visa tai, kas turėjo ryšio su "Jūros plėšiko operacija", buvo laikoma valstybine paslaptimi. Ir dabar paaiškėjo tik kai kurie dramatiški momentai. Bet iš jų jau galima rekonstruoti, kokiomis priemonėmis buvo dirbama Izraelio laisvės kovų "antrajame fronte". Mažas viešbučio kambarėlis Ženevoje buvo prigludęs operacinis štabas. Iš čia buvo dirguojamas komplikuotas ir plačiai Europoje išsišakojęs agentų, patikėtinių ir kontrabandininkų tinklas. Vyriausias akcijos viršininkas buvo Šaul Avigur, šian-

dieninis Izraelio gynybos ministerijos narys. Jam talkininkavo trys veiklūs bendradarbiai: Rytų Europai ir Balkanų kraštams - Ehud Avriel šiandieninis Izraelio pasiuntinys Ganoje, Vakarų Europai ir Šiaur. Amerikai - Jehunda Arazi, vieno prabangiausių Tel Avivo viešbučio savininkas, o sabotažo ir komandavimo operacijoms vadovavo Meir Meirdor, šiandieninis Izraelio ginklavimo valdybos viršininkas.

Ženevos štabui darbą lengvino daugelio Europos vyriausybų pritarimas II Pasaulinio karo metu sunkiai nukentėjusios žydų tautos pastangoms susikurti savą valstybę. To neužteko. Kai kurie lokalinių administracijų valdininkai už kyšius įsileido į "karštą biznį", padėdami kovojančiam Izraeliui parūpinti reikalingų ginklų. Dickensteinui čia nepaprastai padėjo viena svarbi ir netikėta informacija: vieną dieną į Dickensteino kambarį Romoje atėjo tūlas italas, kuriam jis savo metu buvo padėjęs išbristi iš finansinių sunkumų, ir papasakojo, kad penktajai JAV (generolo Clark) armijai pasitraukiant iš Italijos, Adrijos pakrantėse likę apie 600 beveik naujų Sherman tipo tankų. Jie, kaip nebereikalingi, būvę pervesti Italijos vyriausybei. Bet amerikiečiams pažadėjus, kad jie Italijos armijai duosią naujesnių ir sunkesnių Patton ir Pershing tipo tankų, Romos vyriausybė nutarė Sherman tankus parduoti į lauką.

Vėliau, 1948 metų pradžioje, italų žvalgyba užėjo pėdsakus

komunistų sąmokslą jėga užgrobti valdžią balandy įvyksiančių visuotinių rinkimų metu. Kratų metu rasti nemaži ginklų ir šaudmenų kiekiai. Bet eilės policijos agentų pranešimais, komunistai vis dar tebegalvojo užgrobti keletą šimtų minėtų tankų ir jais rinkimų dienos rytą pradėti "antrąjį žygį" į Romą. Ar tokio plano iš tikrųjų būta ar ne, liko neaišku iki šios dienos. Bet kiekvienu atveju buvo duomenų, kad komunistai netoli buvusio JAV depo telkė tankų specialius, ir jiems būtų būvę nesunku išžygiuoti į Romą.

Norėdama išvengti bet kokio netikėtumo, JAV armija iš tankų pašalino kulkosvaidžius ir radijo siųstuvus, susprogdino patrankų vamzdžius ir nuėmė ratų vikšrus. Taip tankai virto tikru laužu. Bet Izraelio armijai, kuri visai jų neturėjo, jie buvo geresni, negu nauji. Kaip laužą juos buvo galima pigiai nupirkti, nuimtus vikšrus ir susprogdintas patrankėles buvo nesunku pakeisti. O bokštai ir motorai, taigi, svarbiausios dalys, buvo nesužaloti ir beveik visai nauji.

Vos tik kelioms valandoms praėjus po to, kai Dickensonas apie tai sužinojo, tankų kapinėse atsirado visas būrys specialistų. Jie išsirinko 80 geriausiai išlikusių tankų, kuriuos kitą dieną už sviestainį papirkė italai. Dar tą patį vakarą jis juos "pardavė" kitai laužo firmai, kuri tankus pakrovė traukinin ir pasiuntė tūlon pietinės Italijos stotin. Bet iš tikrųjų abu traukiniai už kyšius buvo nukreipti į vieną uostą Romos šiaurėje, kur "visiškai atsitiktinai" ant inkaro stovėjo italų transportlaivis, kurį Dickensonas buvo išnuomavęs. Dickensono planas buvo papirkti vietines mūto įstaigas, tankus kuo greičiausiai perkrauti į laivą ir išsiųsti į jūrą, kol dar nespėti pareikšti vieši protestai. Be to, jis buvo supirkęs krūvą senų sunkvežimių, kurie turėjo būti sukrauti į traukinius ir vietoj tankų pasiųsti į traukinių paskyrimo stotis.

Bet Dickensono planą sumaišė netikėtas įvykis: prasidėjo komunistų vadovaujamas laivų pakrovėjų streikas, ir tris dienas siunta išstovėjo uoste - pakankamai ilgai, kad spėtų ją susidomėti uolūs valdininkai. Buvo atsiklausta Romos, Dickenstein-

as užjudino visus ryšininkus, bet jam nepasisekė. Tuo metu jis dar nežinojo, kad italų generalinio štabo karininkai grįžo iš Paryžiaus labai blogai nusiteikę. Jie ten su amerikiečiais buvo diskutavę apie Italijos armijos aprūpinimą moderniais ginklais ir pareiškę norą gauti amerikiečių žadėtus maždaug 1000 tankų. Bet amerikiečiai pareiškė, kad tuo tarpu jie tegali duoti apie 200 Pattonų ir 100 Shermanų. "Bet pasitaisykite tuos 600 Shermanų, kuriuos mes palikome!" patarė amerikiečiai, pažadėdami atsargines dalis ir techninę pagalbą.

Romos vyriausybė tuo jau įsakė konfiskuoti jau parduotus tankus. Jos įgaliotiniai atvyko į Civitavecchia ir jau buvo beduodą signalą traukiniams, kai pasirodė Dickensteinas. Jis pakvietė ponus, kurie pakviestas toks sunkus uždavinys, užsukti į geriausią uosto restoraną ir atsigalvinti. Tuo metu jo agentai tikrais doleriais papirkė keletą uosto krantų aptarnautojų, kad jie galimai daugiau tankų pakrautų į laivą. Tuo metu valgis buvo toks reikšmingas dalykas, kad Romos įgaliotiniai užtruko keletą valandų, besivaikšindami restorane, o laivas su 8 tankais, nelaikdamas locų ir muitinės patarnavimų, paskubomis išplaukė į Viduržemio jūrą.

Aštuoni Shermanai, kurie netrukus buvo padaryti tinkamais žygiui, atėjo pačiu reikalingiausiu metu, kad Palestinos karo laimę pakreiptų Izraelio pusėn. Bet dar didesnė, negu materialinis buvo psichologinis efektas pačiai Izraelio kariuomenei.

Bet Civitavecchios istorija buvo tik dalis visos "Jūrų plėšiko operacijos". Vieną dieną Dickensteino agentai paprašė jį atvykti į niūri uosto kvartalą. Agentas nuvedė jį į priūkytą smulkę ir parodė prie nuošalios stalo sėdintį 3 vyrus ir 2 moteris. Izraelio ginklų tiekėjas atpažino Egipto municijos parūpintoją ir jo padėjėją. "Bet kas yra trečiasis vyras? Ir ko, po velniais, jie čia ieško?" paklausė jis savo palydovą. "Tai Luigi Scampanelli", atsakė agentas. "Jis parduotų ir savo senelę. Ir jeigu jis dabar net egiptiečius vašina, tai greičiausiai tarp jų vyksta koks nors svarbus biznis."

Tuo metu nelegalioje Europos ginklų rinkoje buvo ypač ieškoma vidutiniųjų ir sunkiųjų minosvaidžių municija. Tiek Izraelis, tiek arabai mieliai naudojo minosvaidžius, kaip artilerijos pakaitalą. Municijos paklausa buvo žymiai didesnė už pasiūlą. Jungtinės Tautos buvo uždraudusios visiems ginklų fabrikams išvežti municiją į karaliaujančius kraštus. Tos komplikacijos pagaliamu priedė prie to, kad Izraelio užpirkėjai apėjo visas metalo laužavietes, kuriose buvo atsidūrę II Pasaulinio karo sviedinių tūtelės. Jos būdavo slapta nugabenamos į Izraelį, ten pripildomos sprogtamąja medžiaga ir aprūpinamos degtuvais. Dickensteino agentai buvo supirkę dešimtis tūkstančių tokių tūtelių mokėdami už 81 mm kalibrą po dolerį, o už 120 mm kalibrą - nuo pusantro iki dviejų dolerių. Tad juo labiau patikėjo Dickensteino veidas, kai jis smulkėje sužinojo, kad Luigi Scampanelli arabams pardavinėjęs jau paruoštus sviedinius po 8 - 12 dolerių. "Manau, kad mes gavę sviedinių negatume nė už dešimterio kaina?" - paklausė jis savo palydovą. Tas nusiūokė: "Granatos, kurias Scampanelli parduoda egiptiečiams, yra pripildytos, bet neklusite kuo, Egipto ginklų komisijos nariai žino tai, bet Scampanelli jiems moka gražias sumas už tylėjimą. Jiems visiškai vistiek, ar visa Egipto artilerijai susproginės vamzdžiai ar ne..."

Dickensteinas tuo jau tą reikalingą aptarė su Šaulu Aviguru. Nutarta Scampanellio biznio ne tik netrukdyti, bet į panašią prekybą paskatinti ir kitas kontrabandininkų gaujas. Taip, Izraelis net suorganizavo nelegalių municijos fabriką, kuriame supirktos tūtelės būdavo švariai nublizginamos, pripildomos nepavojingo piuvėnų ir juodojo parako mišinio ir užtaisomos sugedusiais degtuvais, šaudmenų dėžės, kurios atrodydavo lygiai taip, kaip amerikėnės ar anglų kariuomenėje naudojamos, po to būdavo parduodamos Egipto supirkėjams. Tie "PM" sviedini-

žvalgybų kova

"MANILOS BERNIUKAS" SIUNČIAMAS NUŽUDYTI MINISTERI

Žemiau pasakojamoji jauno filipiniečio Tomo Santiago, vadinamo "Manilos berniuko", istorija yra panaši į ankstesnę tuo, kad ir joje agentas, kaip ir Liliana Ceder, turi tapti atentatininku.

Praėjus keleriems metams po II Pasaulinio karo pabaigos Tomilimuosiuose Rytuose, komunistų partizanais Tomas Santiago iš kalnų gijta į Filipinų sostinę Manilą. Tomas priklauso organizacijai HUK, kuri per II Pasaulinį karą labai pasižymėjo kovose su japonais ir buvo amerikiečių remiama. Kaip visi draugai, ir Tomas puoselėja vilstis, kad, pasibaigus karo veiksams, buvusią amerikiečių koloniją bus galima pasigrobti savo valdžion. Tačiau HUK žmonės turi nusivilti.

Iš japonų išlaisvintuose Filipinuose, amerikiečiams pasitraukus, susidaro stipri demokratine vyriausybė, kuri Ramono Magsaysay vadovaujama, turi nepaprastą gyventojų patikėjimą. HUK atsisaukė į kalnus, iš kur visomis smurto priemonėmis kovoja su reguliaria salos vyriausybe.

Buvusieji partizanai, kurių turį viskam pasiryžusių 20,000 vyrų kariuomenę ir apie du milijonus šalininkų visame krašte, valdo keletą miestų ir daugybę kaimų. Jie yra įsitikinę, kad jų žygiui į Manilą trukdys tik nepaprastai gynybos ministerio Ramono Magsaysay populiarumas.

Jaunajam Tomui Santiago, kuris kare prieš japonus atliko eilę pasigėrėjimo verty špionazo žygių, pavadamas uždavinys, nieko bendro neturįs su šnipinėjimu. Jis turi nuvykti į Manilą ir nužudyti Magsaysay.

Manilos berniukas, kuris apdriskęs pasiekia sostinę, randa nebeatpažįstą Manilą. Miestas

nepaprastai greit atsigavęs iš baisių karo žaizdų. Ryškiai apšviestose vitrinose jis pamato daiktus, kurių niekada anksčiau nebuvo matęs.

Praeiviai palydį jį nustebusiai žvilgsniais, nes daugumas gyventojų jau gerai apsirengę. Niekas neatrodo badaujęs. Manilos berniukas visur, kur tik pasiteirauja apie Magsaysay gyvenvietę, papročius ir dienos programą, tegirdi pagyrimus valstybininko adresu.

Po kelių dienų, jam vis dar nesisekiant pasiekti kokios nors pažangos, jis apsisprendžia žingsniu, kurio jam nėra pavėdę HUK vadai. Jis aplanko "Rožę".

Tą romantišką vardą turėjo viena mergina, kurią jis karo dienomis buvo pamilęs. Rožė tada buvo partizanų pusėje. Bet jau eilę metų ji netalkininkavo HUK organizacijai.

Rožė vis dar netekėjusi. Ji gyvena kukliame, bet jaukiame bute ant jūros kranto ir dirba vidaus reikalų ministerijoje. Jau po pusvalandžio Tomas Santiago, komunistų "nuostabūs berniukas", nustato, kad Rožė tapusi neišikima idėja ir pasidariusi didžiausia Magsaysay gerbėja.

Vis dar tebežavi moteris ir puslaidininku tapęs partizanas visą naktį kalbasi apie politiką. Ir kiekvieną kartą, kai tik iškyla kalba apie Magsaysay, jie aštriai susikerta.

- Žinai ką, - pagaliau sako Rožė. - Tu turi su tuo žmogum susipažinti.

Atentatininkas suklūsta. Jis bango paslėpti savo susijaudinimą sakydamas:

- Tai juk neįmanoma. Aš tik galiu išivaizduoti, kaip jį su diktatoriumi yra saugomas.

- Saugomas? Nė truputi. Aš galiu tau užsakyti audienciją ir lažinuosi, kad už dienos būsi priimtas.

- Taip, tai mane greičiau įtikintų, - vaizduodamas šventąjį kalbą Manilos berniukas.

Kai jis kitą dieną paskambina Rožei į įstaigą, ji praneša, kad Magsaysay jį priimsiąs rytoj, 3 valandą po pietų.

Manilos berniukas po trumpos pauzos aiškina:

- Aš apsigalvoju kitą. Pirma, neturiu kuo apsirengti. Tokį apdriskėlį, kaip aš, pirmasis durų sargas išvys. O antra, neturiu noro būti jį su slaptojos policijos kratomas. Ji mane pradės kankinti...

Rožė nusiūokia.

- Tu turi keistų fantazijų. Niekas tavęs nekratys ir niekas neklusinės. Neužmiršk, kad ir HUK kadaise bendradarbiavo su šiandieninės vyriausybės žmonėmis. To jie neužmiršo, Tomai. Tave draugiškai priims.

- Na, taip, pagaliau galima pabandyti, - murma partizanų agentas.

Tarp apdriskusio kostiumo loppų jis paslepia revolverį ir dvi rankines granatas. Kalnuose atentatas buvo kitaip įsivaizduojamas, bet jam tai nesvarbu. Jei Magsaysay tikrai yra apsuptas ištikimų žmonių, ką komunistai visada bandė nuginčyti, tai jis pirmia likviduos "liaudies priešus", o paskui save.

(Bus daugiau)

BEFORE YOU BORROW TO BUY A HOME

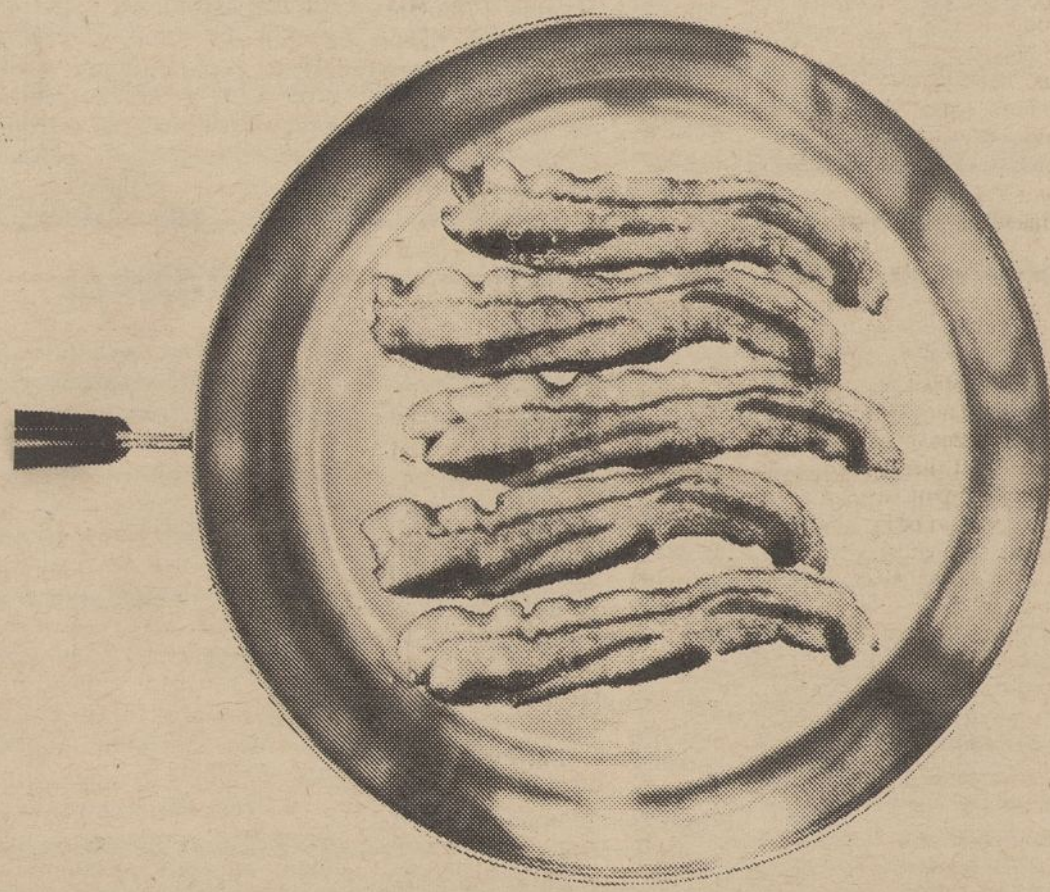

GET OUR LOW RATES AND HELPFUL TERMS

OUR ESCROW SERVICE PROTECTS YOU WHEN BUYING OR SELLING REAL ESTATE

GERESNIŲ Namų Statytojai pasirenka MONCRIEF ŠILDYMĄ ir ORO VENTILIACIJĄ

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

Automatiskas virsuj virimas...

su Gold Star Award dujine plyta

Gold Star Award plytos jau čia! Pamatykit šias nuostabias naujas dujines plytas su 28 pagerinimais - pamatykit nuostabų "Burner-with-a-Brain", kuris visam laikui pašalina puodų prižiūrėjimą. Nepirkite kitos, kaip Gold Star Award plytos. Perkant žiūrėkite, ar yra Gold Star.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

SHIPSTADS & JOHNSON ICE FOLLIES

Prices: (Incl. Tax)
MON. thru FRI. EVES. 5:30 P.M.
SAT. & SUN. MATS. 1:30 & 5:00 P.M.
HALF PRICE (children under 12 years)
Sat. Mats. 1:30 & 5:00 P.M.
SAT. EVE. - 8:45 P.M.
(\$4.00 Boxes, Loges and West End Fronts)
\$3.50 (Mezzanine - First 12 Rows)
\$3.00 (Mezzanine - Last 7 Rows)
\$2.00 (Corner Sections)

Ticket Sale at
ARENA, 3700 Euclid or order by mail
Please enclose self-address stamped envelope. Indicate second choice.

MAR. 1-13 ARENA

+ aktualu + idomu + aktualu + idomu + aktualu +

MS - medicinos mįslė

Faktai ir naujos teorijos apie multisklerozę

Žmogaus "geriausi metai", be abejo, yra tarp dvidešimtųjų ir keturiasdešimtųjų. Tai šeimos kūrimo, produktingiausio darbo, profesinių ir ekonominių atsiekimų laikotarpis. Žmogaus organizmas tame laikotarpyje trykšta jėga, sveikata ir atsparumu; vaikystės ligos jau praeitos, o didieji gyvenimo vidurio pavojai - vėžys ir širdies negalavimai - dar beveik negraso. Tačiau yra viena liga, kuri savo aukas užpuola dažniausiai tarp 20 ir 40 amžiaus metų. Tai multisklerozė-Multiple Sklerozė.

SKAIČIAI IR FAKTAI

Anksčiau multisklerozė - su trumpintai vadinama MS - buvo laikoma labai reta liga, medicininio kuriozo. Tik pradėjus naudoti modernius diagnostikos metodus, paaiškėjo, kad jos esama plačiai paplitusios: atsargiais skaičiavimais kai kuriuose kraštuose susirgimai siekia 1 iš 3000 gyventojų, kiti šaltiniai kalba net apie 1 iš 1000, o šveicarų MS-Lyga, pasistačiusi uždavinį tirti ir kovoti su šia liga, sako, kad net 3 iš 1000 prielaida nesanti peraukšta.

Vaikus ši liga neišvengia beveik niekad, vyrai serga ja rečiau, negu moterys, šveicarijoje metinis mirtingumas siekia 1,7 vyrų ir 3,0 moterų iš 100, 000. Kituose, dažniau šios ligos lankomuose kraštuose - Prancūzijoje, Škotijoje ir Airijoje - tas mirtingumo koeficientas yra didesnis. Tai reiškia, kad MS kasmet pareikalauja tokio paties aukų skaičiaus, kaip polio.

NERVŲ SUTRIKIMAS

Ligos pavadinimas yra klaidinantis: ji nieko bendro neturi suarterijų skleroze. Tai yra chroniškas galvos ir nugarkaulio smegenų susirgimas: dėl neišaiškintų priežasčių vietomis sunyksta sienelės, skiriančios atskirus smegenų pluoštus ir tuo pačiu reguliuojančios atskirų dirksnių sistemų veikimą. Visur, kur tik ta centrinei nervų sistemai būtina apsaugos substancija sunaikinama, susidaro atskiri sukietėję židiniai, nuo kurių liga yra gavusi vardą.

Dirksnių pluoštai, kad ir netekę apsaugos sienelių, veikia toliau; bet panašiai, kaip blogai izoliuotame elektros srovės tinkle, netrukus atsiranda "trumpieji sujungimai". Iš karto jie pasireiškia lengvais vaikščiojimo ir regėjimo sutrikimais; tie pradiniai simptomai kartais gali būti tokie silpnai ir nepastovūs, kad diagnozės nustatymas pradinėje stadijoje dažnai yra nepaprastai sunkus. Piktuoju atveju, kuris tačiau nevisuomet pasireiškia, anksčiau ar vėliau atsiranda įvairių funkcijų sutrikimo ir paraližiavimas. Jie pasireiškia aštriais "smūgiais", kurie dažnai kaitaliojasi su ta-

riamo pagerėjimo ir apgaulingos vilties periodais. Ir taip gali praeiti daug metų, palaipsniui įrant organizmui ir didėjant nedarbingumui, kuris sunkiaisiais atvejais gali privesti prie visiško invalidumo.

MĮSLINGA IR NENUGALĖTA

Ilgas bandytų gydymo metodų sąrašas apima nuo tepimo gyvslavimui - dar beveik negraso. Tačiau yra viena liga, kuri savo aukas užpuola dažniausiai tarp 20 ir 40 amžiaus metų. Tai multisklerozė-Multiple Sklerozė.

Taigi, čia turima reikalo su sunkia, chroniška liga, kuri iš pasalių užpuola jaunus vyrus ir moteris, kuri pradžioje sunkiai atpažįstama, kuriai nėra būdų išvengti, nei pagydyti, nes jos sukėlėjai tikrai nežinomi. Ne be reikalo ją prieš ketvirtį šimtmečio šveicarų neurologas Robert Bing pavadino "mislinguoju sfinksu": būklė nepasikeitė ir šiandien, nors būriai gydytojų ir tyrinėtojų visame pasaulyje stengiasi iššifruoti tą paslaptį.

Ivairiausiems vidiniams ir išoriniams faktoriams jau buvo priskirta kaltė dėl jos atsiradimo: apsinuodijimams ir vitaminių stokai, kraujo cirkuliacijos sutrikimams ir biocheminiams reiškiniams: pagaliau net medicininiam "atpikimo ožui" - alergijai. Tačiau nė viena tų teorijų negalėjo būti įrodyta. Tik du faktai jau atrodo išryškėję: multisklerozė nėra paveldima, nors paveldėtas jautrumas gali būti jai palankus; ji nėra užkrečiama, bet tai dar nereiškia, kad ji negali būti infekcinė liga.

MAŽOSIOS SPYRUOKLĖS

Iš tikrųjų daug mokslininkų tiki, kad multisklerozė atsiranda nuo infekcijos; tačiau dėl jos sukėlėjo jie nėra vieningos nuomonės.

Tačiau esama kai kurių konkrečių tyrinėjimo duomenų, kurie veda viena ir ta pačia kryptimi. Dabar Detroite dirbęs neurologas prof. Gabriel Steiner jau beveik prieš tris dešimtis metų, tebedamas Heidelbergo universiteto profesoriumi, vieno mirusio MS-paciento smegenų substancijoje atpažino mikroorganizmą, kurį jis pavadino spirocheta.

Spirochetos yra mažos, spyruoklės pavidalo, bakterijos. Kai kurios jų rūšys sukelia sunkias infekcines ligas, kaip sililį ir grįžtamąją šiltinę, o tuo tarpu kiti laikosi burnoje ir yra visai nepavojingi.

MOKSLININKAI PRIE MIKROSKOPO

Tvirtai įsitikinęs, kad jam patsisekė surasti multisklerozės

sukėlėją, prof. Steiner savo radinį pavadino "spirochoeta myelophthora", t.y. "smegenų sienelės naikinančia spirocheta". Jis kantriai tęsė savo tyrinėjimus ir vėliau galėjo savo teorijai rasti naujų ir labiau įtikinančių įrodymų, kurie buvo 1957 m. paremti prof. H.C.R. Simons darbais.

Taip pat iš Vokietijos kilęs ir šiuo metu Berne (Šveicarijoje) praktikuojąs prof. H.C.R. Simons ne tik išvystė naują, tikslesnę tyrinėjimų sistemą, bet galėjo - ir tai buvo lemiamą pažangą - tų pačių spirochetų buvimą įrodyti pas gyvą MS pacientą: smegenų substancijoje, išimtoje iš paciento nugarkaulio aštraus ligos priepuolio metu. Tas sunkus įrodymas profesorius Simons pasisekė tik jo paties išvystyto ir labai veiksmingo preparacijos ir dažymo metodo dėka. Jo išvystyta dažomoji medžiaga "Theданblau" leidžia spirochetas ne tik aiškiai pastebėti, bet ir išskirti iš kitų panašių kūnelių.

Keliomis savaitėmis praėjus nuo prof. Simons tyrinėjimų paskelbimo, amerikietis bakteriologas Rose Inchelson pasisekė tas spirochetas, paimitas iš gyvo paciento, išauginti kultūromis. Vėliau tą teoriją, nors ir su kai kuriais rezervais, patvirtino kiti amerikiečiai - R. M. Meyerson, Wolfson ir Sall, kurie pravedė "aklą bandymą": iš anksto nežinodami, ar po mikroskopo esanti smegenų substancija paimita iš žveiko žmogaus, ar ligonio.

NAUJA TERAPIJA

Bet vis dėlto ši spirochetų teorijos šalininkų grupė tebėra mažumojė, nors jie yra įsitikinę, kad jos pripažinimas tešas laiko klausimas.

Nepaisant jų optimizmo, teorija palieka daugelį neatsakytų klausimų: kuriuo keliu infekcija išsivysto? Kodėl multisklerozė beveik niekada nepasireiškia amžiaus pirmajame dešimtmetyje ir tik retkarčiais antrajame? Ar tai nėra vienintelė infekcinė liga, kuri neišvengia vaikų ir kodėl?

Prof. Steiner, nelaukdamas tų ir kitų problemų paaiškėjant, remdamasis savo ligšiolinių tyrimų duomenimis, išvystė naują kombinuotą terapiją, kurios pagrindinę dalį sudaro antibiotikas mystecilin. Jis pats pasiektus rezultatus atšargiai vertina, vadinamas "daug žadančiais"; bet kitas žinomas neurologas, kuris išbandė tą gydymo būdą Šveicarijos klinikoje, pareiškė, jog pacientuose nepastebėjęs jokių regimų pagerėjimų, tačiau, kaip ir kiekvienoje naujoje terapijoje, esą reikalinga platesnio masto tyrinėjimų, kad padarius galutinę išvadą.

Tuo tarpu "Muencheno mediciniame savaitraštyje" Wuerburgo univ. Prof. Schalterbrandu

Keletui milijonų žmonių tenka vienas žmogus su ypatingais telepatijos gabumais. Bet galima kiekvieną žmogų, treniravimo būdu, padaryti tinkamu telepatijai. Čia duodu keletą telepatijos atsitikimų.

1935 m. teismo med. prof. Ferdinandas von Neureiter ir Dr. Kleinberger Rygoj, paskelbė savo tyrimus apie 12 metų latvaitę, Ilgą Kirps. Tyrimo daviniai: Ilgos tėvai sveiki, vidutiniai pasiturinti šeimoj dar yra du vaikai. Abu normalūs. Ilga gimimo metu buvo normali. Ji buvo linksma, draugiška, bet protiniai atsilikusi. Didžiausias jos trūkimas - ji galėjo atpažinti tik nekurias atskiras raides, bet nepajėgė perskaityti net paprasčiausių žodžių.

Jos mokytojas pastebėjo, jog jei jis šale šios mergaitės stovėdamas, minty skaitė knygą. Ilga be klaidų kartojė mokytojo minty skaitomą tekstą, o pati viena visiškai nesugebėjo net slebžavoti.

Ji galėjo kartoti mokytojo skaitomą knygą ne tik savo gimta kalba, bet ir bet kuria svetima kalba.

Dr. Kleinberger sako, jog mergaitė ir skaičiavime buvo negabi. Bet ji galėjo išspręsti uždavinį jei tuo metu prote darė apskaičiavimą jos mokytojas.

Mergaitės motina negalėdavo nieko paslėpti nuo Ilgos. Ji žinojo, kur daiktas yra paslėptas.

Rishe pasakoja tokį atsitikimą. Marianne Griffiths kartą išėjo iš valgomosios pusryčių metu į sodą ir užsimastė. Ji sėdėjo šale baseino, žiūrėdama į vandenį. Sesuo išėjo jos ieškoti. Marianne jai sako: vyksta kažkas baisaus. Tuo metu, seserų Griffiths brolis, nuskendo maldydamis upėj.

N. Joseph Rhine pasakoja, kad vienas gyventojas iš Teksaso, grįžęs namo iš paskaitos, po pusiaunakčio rengėsi miegoti. Staigiai jis išgirdo triukšmą prie miegamojo durų. Jisai nustebo pamatęs savo tėvą, įeinantį į miegamąjį.

Jo tėvas buvo pirklys ir gyveno Californijoje. Tėvas-vaiduoklis nuėjo prie sūnaus lovos, pakratė galvą, ir ištiesęs rankas, lyg norėdamas apkabinti, pranyko.

Ryto metą sūnus gavo tele-

su A. Hofmannu paskelbė straipsnį, kuriame sakoma, kad tariamos spirochetos galinčios būti akimi nepastebimos stiklo lazdelytės, išgautos stiklą palietus stiklu; jos susiraitančios į spyruoklės pavidalą ir atrodančios veik neatskiriama panašios į spirochetas.

Tiek spirochetų, tiek kitos teorijos dar reikalingos tolesniųjų įrodymų ir kordinuoto mokslininkų bendradarbiavimo, kad pasiektų ligos pergale. Nors ši liga ir nėra žmonių priešas Nr. 1, kaip vėžys, bet tiksliai ligonį tebelaikia, kada mokslui pasiseks įveikti "mįslingąjį sfinksą".

Ką žinome apie telepatiją

(2)

Dr. A. GRIGAITIS

gramą, jog jo tėvas staigiai mirė širdies priepuoliu.

Liuther Burbank, žinomas botanikas, jei kada norėdavęs pasikviesti pas save kurią iš savo seserų, nenaudodavo telefono, bet kviesdavo telepatijos būdu (proto telefonu). Kiekvieną kartą sesuo atvykdavo sekančiu traukiniu.

Flamarian pasakoja apie tokį įvykį, kurs liečia Dantazą, vieną kunigą Šveicarijoje. 18 metų amžiaus Dontaz du kartus tą pačią naktį sapne matęs mirštančią savo seserį ir tėvą, kurs jam pasakęs: "Tavo sesuo Josepha miršta, bet motina nežino šios liūdnos žinios." Ryte Dontaz gavo tėvo žinią, kurioje perskaitė sapne tėvo pasakytą sakinį.

Pagaliau, noriu papasakoti ir iš savo praeities. Tai liečia mano motinos mirtį. Buvo vidurvasaris. Gyvenau Mariampolėje, 30 km. nuo gimtinės. Tik buvau 10 metų vyras, rengiausi egzaminams į gimnazijos I klasę. Motinos mirties dieną, 4 val. po pietų, sodely prie namų, kuriuose gyvenau, ruošiau pamokas. Staigiai pajutau kažkokį nerimą, baimę, gailestį. Tai tęsėsi apie valandą. Aš tiek buvau paveiktas to vidinio pergyvenimo, jog pradėjau netašaroti. Tą dieną, 4 val. po pietų, mažai pasirgus, mirė mano motina. Mirties agonijoje, apsupta savo

vaikų ir vyro, ji dar norėjo prieš mirtį pamatyti savo jauniausią sūnų. Ir jos noras oro bangomis pasiekė mano protą.

Jaunystėje įdomaus Indijos filosofija, Indijos stebuklų paslaptimis, spiritizmu ir kt. Aš pats pradėjau praktikuoti jogą, ypač telepatijos srity, ir buvau pasiekęs kai kurių teigiamų rezultatų. Minties pagalba bandydavau veikti kitus. Geriausia pasisekdavo su savo artimais, draugais. Mažas pavyzdys. Aš gyvenau Kaune, o mano draugas Panemunėje, Minties koncentracija pasisekdavo savo draugą iškviekti iš Panemunės pas save į Kauną.

Šie bandymai pasisekdavo, jei draugo protas kvietimo metu nebūdavo kuo nors rimtu užimtas. Darydavau panašius bandymus ir su kitais. Ne visuomet jie pavykdavo, bet kartais gaudavau teigiamus rezultatus. Mano proto bangų paveikti reaguodavo. Mano telepatinis - joga treniravimasis jaunystėje nepranyko ir su laukus senatvės aš ryškiai jaučiu, kada mano seni draugai rengiasi mane aplankyti.

Daug galima būtų dar kalbėti apie telepatinius stebuklus, bet tai gal skaitytojui neįdomu. Baigiant noriu pasakyti, kad jei kas nori tobulintis telepatiją, pirmiausia privalo išmokyti išjungti savo proto radiją, nes kitaip gali greitai suardyti nervus, arba net papulti į pamišėlių ligoninę.

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus
TAIP PAT IR VISOKIOS RUSIJS APDRAUDA
Kur tik besiruostumėt keliauti, tuoj susiriskit su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TRECIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: Market 2-4867

20 metų tos srities
praktika

Vokiečių radijų
taisymas

TELEFUNKEN
Authorized Factory Service
TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

VESTUVĖS KARO PRAGARE

MYK. MANOMAITIS

(2)

Rimas nesisielėjo dėl savęs. Jo likimas aiškus: priešui savo gyvybę atiduos pačia aukščiausia kaina. Ir tik paskutiniai du šūviai bus jam pačiam skirti. Gyvas jokia kaina nepasiduosias. Bet be galo skauda širdį dėl Elenos. Juk ji dar tik gražios gėlės pumpuras. Užgauta pirmosios meilės, visa siela prisirišo prie Rimo. Dėl jo paliko tėvų namus, sotų ir ramų gyvenimą. Dabar, galbūt, ramiai savo draugių tarpe, palaidais plaukais, kaip puiki pasakų laumė, būtų žaidusi ežerė, dainas dainavusi ar jaunystės džiaugsmą liejus. O dabar ji kario uniformoje purvina, sužeistų karių kraujais nutaškyta, mirtinai išvargusi gulį čia, ant glėbelio drėgnų šiaudų.

Ji paskutines 36 valandas praleido be miego. Puldinėjo nuo vieno sužeisto prie kito. Tvarstė jų žaizdas. Ramino palūžusius ir vilties netekusius gyventi. Dalino paskutines opiumo tablečių atsargas. Seniai pasibaigę tvarsčiai ir daug jau vaistų trūksta. Ir daktarai kažkaip praretę, tik sužeistųjų eilės kažkaip ilgėja ir ilgėja. Gera, kad dar latvių krautuvėse rado baltų anklodžių.

Elena jauna ir stipri mergina. Nuo mažens kieta darbo užgrūdinta. Vienok, 36 baisias valandas temačiusi tik kraują ir suplėšytus kūnus, tegirdėjusi tik dejavimus ir pagalbos šauksmus, kad ir kaip besivaldydama, pati netekusi sąmonės, nugriuv. Dabar ji Rimb prie globstyje ramiai miega. Jai taip gera, gera.

Ne tik Rimas, bet ir keli kariai, dėkodami atidavę savo sudrėkusias anklodes. Tik nė vienas nežinojo, kad ir Elenos rūbai iki pačio kūno permirkę. Ji, nebodama lietaus, ėjo iš namo į namą. Nuo vieno ligonio prie kito. Vienam perrišo žaizdą, kitam gurkšni vandens padavė, trečią apvertė ant kito šono. Ištyrė, skausmo kankinami veidai šypojo. Tilo šiuurpūs dejavimai. Visi juto angelo buvimą. Elena, šalmą ant pečių atmetusi, lietu į prakaitą nuo kaktos braukdama, virš žmogiškių jėgų šypojo ir juto, kad visą tai labai reikalinga. Juk Rimas jos prašė globoti sužeistuosius. Ir su džiaugsmu mergaitė pildė jo norą. Jos ausyse vis dar tebeskambėjo motinos pamokymas: moteris esanti vyro draugė laimėje, nelaimėje, ar varge ištikima palydovė. To mokymo ji šventai ir laikėsi.

Dabar, po trijų anklodžių, šlapi rūbai pradeda garuoti. Niežti visą kūną. Bet nuovargis migdyte migdo. Ir ramiai kilnojasi jauna krūtinė.

Už žingsnio lija lietus. Nutilo priešų artilerijos ugnis. Už kalno nebekvatojo kulksvaidžiai. Frontas lyg aprimo, tik negailestingas vėjas skverbiasi po kareivių rūbais, lyg ieškodamas gyvosios širdies, kurią galėtų sušaldyti. .

Nemalonu, kad mergaitė nebuvo saugi. Nuolatos atsirasdavo meilės ištroškusių vyrų. Ir mergaitė nenorom teko kovoti dėl savo garbės. Ji, šalia diržo, turėjo ne tik užtaisytą revolverį, bet ir suomišką peilį. Rimas buvo ją išmokęs ne tik savisaugai, bet ir žiauriam puolimui naudoti. Ji gerai žinojo, kur durklui yra patogiausia vieta durti. Kartą, sėkmingai paraudojusi savo garbę gindama, juo labai pasitikėjo. Todėl ir nuo ginklo niekur nesiskyrė. Net ir čia, šalia Rimo miegodama, ji nepasidėjo, nors ir negailestingai jai šoną spaudė.

Rimas rankoje glėmė mašiną pistolę ir šitame pragaro žiede jaučia savo bejėgiškumą. Visi planai, kuriuos jis tik nesukūrė, atsimušę į nenugalimus sovietų dalinius. Iš

Kurzemių per Rygą ir Liepoją į Vokietiją gabenami tik sužeistieji. Sveikam patekti į laivą ir svajoti netenka. Kiekvieną kartą, kaip tik Rimas norėjo su sužeistųjų transportu palydove išsiųsti Eleną, ji verkė širdį draskomom ašarom, glaudėsi prie mylimojo krūtinės. Jai atrodė, kad jos buvimas šalia Rimo, jį saugo nuo priešų kulkos. Išvažiavime ji matė amžiną persiskirimą. Dėl to pasirinko vargą ir mirtį, negu mylimojo netekimą.

Kartais dvasioje lūžtant, Rimui atrodė, kad gal geriau pačiam Eleną persauti, kad tuo būdu, kaip ligonę, iš to pragaro ištraukti. Bet Elenos pasiryžimas nuo tos minties sulaukė. Ji pasakė: "Jei prievarta vežtu — nusišaučiau be tavęs, brangusis".

Rimas juto, kad tai buvo ne tušti žodžiai, bet karžiškiškas apsisprendimas. . .

Mergaitė patudo iš miego. Ji nežinojo, kad buvo miegojusi net 20 valandų. Ji negirdėjo netoli jos sprogusio artilerijos sviedinio. Tik suvirps oras ir akmenų lietus, palietęs jos kūną, pažadino iš nuovargio. Pirmą akimirka juto lyg būtų netekusi kojų. Jos buvo nutirpusios.

Virš apkasu švietė skaisi saulė ir džiaugsmo banga užliejo mergaitės kūną. Vėl netoli sprogo, bet tai mergaitės nejudino. Ji galėjo gulėti ir svajoti apie Rimą. Nebuvo ji karo specialistė, bet galvojo realiai: čia yra jų paskutines gyvenimo valandas. Jos troškimas tebuvo mir-ti drauge su Rimu. . .

Šeši stiprūs sprogimai nutraukė jos svajones. Priešas stiprėjo. Staiga jai dingtelėjo beprotiška mintis. Mirti ji nebijojo. Bet jei jau reikia mirti, tai mirti kaip Rimo žmona, bet ne kaip mylima mergaitė. Taip, ji turi tuojau ištekti.

Tos minties pagauta, nušvito. Ji negirdėjo daugiau sprogstamų bombų, nejuo virpinamo oro.
(Bus daugiau)

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Paplėnas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Šeimos auklėjimo nepavadaus nei mokykla, nei organizacijos

Lietuvybės išlaikymo klausimus svarstantieji, kad ir ne visiškai sutartinai, bet didžiausią dėmesį skiria šeimai. Ir tai suprantama, nes lietuviškosios mokyklos mes kaip ir neturime. Jei vienur ar kitur veikia lituanistinės šeštadieninės mokyklos, veikia lituanistiniai kursai, tai jie, kaip geri bebūtų, normalios lietuviškosios mokyklos negali atstoti. Ten jaunimas susirenka tik kelioms valandoms, dažniausiai vieną kartą savaitėje. O tuo tarpu tą jaunuolį savais keliais visas kitas dienas veda kitokio nusistatymo mokykla ir savaip traukianti aplinkuma. Todėl jei jaunuolis savo šeimos aplinkoj negaus tos lietuviškos stiprybės, kuri jį gali išlaikyti lietuviškoje bendruomenėje, niekas kitas tai negalės padaryti per kelias savaitines valandas, kurios daugiausia pašvenčiamos lietuvių kalbos, istorijos, geografijos mokymui.

Idealu būtų, kad mes pajėgtume išlaikyti normalias lietuviškas mokyklas. Bet tai svajonės. Gerai dar, kad išsilaiko tos kelių valandų lietuviškos mokyklos, bet jų nereikia ir pervertinti, — jos ne viską gali padaryti. Jos yra tokios, kokios gali esamos vietos sąlygose būti. Jos pajėgia tik kai kurias spragas užkaišioti. Bet jos jokiu būdu negali ir negalės pavaduoti lietuviškos šeimos auklėjimo. Ir tai lietuviškoji šeima, auginanti jaunuolius, neabejotinai nusimano. Tik, žinoma, vieniems tai sekasi lengviau, kiti ir nusivylimus išgyvena. Bet kurie labai rūpestingai seka jaunuoliškus savo vaikų nuklydimus, laiku imasi priemonių, tų pastangos neša teigiamus vaisius. O kokio tai reikia pastabumo ir budėjimo — kiekviena šeima tai žino ir čia nėra jokio reikalo aiškinti.

Šiuo metu tie patys rūpesčiai slegia ne tik tuos lietuvius, kurie gyvena emigracinėse įvairių kraštų sąlygose, bet ir visus, tėvynėje esančius. Juk ir ten mokykla kitais keliais jaunuolį veda, negu jo tėvai nori. Saujomis pilami ne tik komunistiniai, bet ir rusicizmo nuodai. Klasuojama lietuvių tautos ir valstybės istorija, mokyklos sistema tokia, kad išaugintų nudvasintą fanatiką.

Šeimai, reikia pasakyti, ten nelengvesnės sąlygos nuolat būti lietuviškojo tautinėje sargyboje, negu emigracijoje. Čia už savaimingą lietuvišką auklėjimą niekas nei kalėjimu, nei tremtim grasina. Ten už tokį darbą labai greit žiauriosios priemonės atsiskaito. Ten valia šokti tik pagal komunistinę muziką. Kitaip — prasikaltimas.

Miela sekti iš Lietuvos gaunamas žinias, kad ten mišrių šeimų kūrimas dar retenybė. Džiaugiamės ir čia, kada kuriamos lietuviškos šeimos, ir susirūpinę liūdime, kada įvyksta priešingai. Juk visa tai, į didelius išvedžiojimus nesileidžiant, mums savaimingai suprantama. Suprantama, nes kol bus lietuviška šeima, tol lietuviybė išsilaikyti bus visos natūralios sąlygos. Ir tik retais atvejais susidarys sąlygos mišriose šeimose, kuriose lietuviškoji pusė turės persvarą ir sugebės jaunuosius lietuviškai auklėti.

Jei mums pasiseks išlaikyti lietuvišką šeimą, jei ta lietuviškoji šeima sugebės jaunimą lietuviškoje dvasioje auklėti, mes atlikime savo tautinę pareigą. Bet jei šeimoj jaunieji negaus to lietuviško auklėjimo, reikia labai gerai atsiminti, kad tų spragų neužpildys nei kelių valandų lietuviška mokykla, nei lietuviškos organizacijos. Pilnutinį auklėjimą, savaime suprantama, gali duoti tik jungtinė talka: šeima, mokykla, organizacijos. Bet šeima dabartinės sąlygose yra pati vyraujanti auklėjimo jėga. Ir nuo jos pastangų daugiausia priklausys lietuviybės išlaikymas.

B. G.

KVIEČIU J. LIUDŽIŲ Į TALKĄ IŠTRAUKTI TUOS PAGALIUS...

J. Liudžius Naujienose sielojasi, kad Dirvos redaktorius viešo skaitytuoju laišką "Eltos išlaikymas-Draugo ir Naujienų pareiga" atspaudė tuoj po vedamojo, kuriam buvo aiškinama, kad griauti visais laikais buvo lengviausia. Aš, skaitydamas tą vedamąjį ir laišką supratau, kad redaktorius tam laiškui nepritarė. O J. Liudžius suprato, kad redaktorius tyčia taip suorganizavo. Bet man ne tai svarbu. Man svarbu, kad J. Liudžius, kuris save berods laiko socialdemokratu, ieško teisybės, bet bijo, jei pasirodo ir kitokia nuomonė. Atseit, J. Liudžius nori, kad redaktorius tokiom nuomone, net ir laiškų skyriuje, ne-

duotų vietos. Nieko sau laisvėl.

Aš nežinau, ar J. Liudžius moka anglų kalbą, bet iš jo pasakymo, kad amerikiečių spaudoj rašantieji laiškus pridėdavo savo adresus, noriu manyti, kad anglišką laikraščius skaito. O jei skaito, tai ir turi žinoti, kad laiškai yra ne laikraščio linijos nustatytojai, o skaitytojų nuomonės reiškėjai. O jei mūsųose ne visi paduoda pilną pavardę ir adresą, tai manau, kad J. Liudžius priežastys žinomos. Pas mus, kaip ir pats J. Liudžius daro, ne dėl reikalo ginčijamasi, bet tuoj žiūrima, ką galima pasakyti apie tą asmenį...

J. Liudžius, skaitęs tą laišką, nepajėgė jo iki galo perskaityti.

Ten kalbama apie lietuviškas Eltos informacijas. Ir tikrai, be jų Naujienos ir Draugas tikrai neišsiverstų, nors ir pasenusiomis žiniomis, savo puslapius užpildydamos. O kam kitiems jos reikalingos, gal malonės J. Liudžius paaiškinti. Gal tik tokiems veikėjams, kurie kitokių laikraščių neskaito? Gal Draugui ir Naujienoms? Ir jei jiems, tai tegul ir rūpinasi jų išlaikymu. Ir man tai valia pasakyti, kaip valia J. Liudžiui ginti Naujienas, kad jos turėtų etinės medžiagos laikraštyje spausdinti.

J. Liudžius, savo įrodinėjimus stiprindamas griebiasi ir už evangelijos. Man atrodo kad to nereikia. O reikia kelių paprastų išsiaiškinimų, kad tie pagaliai būtų iš ratų ištraukti. Ir kad tai nebūtų tuščias laiko gaišinimas, čia noriu prašyti J. Liudžiaus tautos, nes iš tolesnių jo straipsnių išvedžiojimų atrodo, jis galingas ir viską žino. Žino net ir tai, kad tautininkams net Vasario 16 nebemiela... Bet šioj vietoj aš suabejoju, ar kartais J. Liudžius nebus koks pašalinis "flu" palietęs. Na, bet tos ligės praeina, o pagalius tikrai reikia ištraukti. Taigi, pasitarit su ginamoju Pijum, ir bendrai atsakydami, daug nepasitikėjimo pagalių padėsit ištraukti:

1. Kiek yra kaštavę ALT iždai, kad sekretorius Pijus Grigaitis iš Chicago nuvažiuotų į Cicerą? Piktai liežuviai kalba, kad net virš \$30,00.

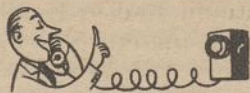
2. Kiek ALT pareigūnams vidutiniškai išeina kelionės išlaidoms į Washingtoną? Čia kalbama, kad sumos prašoka \$300,00.

3. Kiek ALT sekretorius per visą savo laiką yra aukojęs ALT reikalams ir kiek per tą laiką yra iš ALT kasos paėmęs?

4. Kokį procentą Naujienose sudaro Eltos atsiųsti, kad ir pasenusi, medžiaga?

Yra ir daugiau klausimų, kurie padėtų tuos pagalius ištraukti. Bet pradžiūti užteks. Jei mums sėkmingai pasiseks tai išsiaiškinti, tada bandysim kitus pagalius ištraukti ir jau su J. Liudžium taiką padaryti, kad kitąmet vėl apie tai nereikėtų kalbėti.

P. Valdukaitis,
III.

Nebuvo dar vieno parašo...

Laikraščiuose Vasario 16 d. proga yra įdėtas įvairių demokratinių grupių bendras atsišaukimas. Nustebau, kad ten nėra pasirašęs "demokratinų neolituanų partijos atstovas". Turbūt "demokratinų neolituanų vadas" už kalnieriaus išmestas, tat ir nebeliko kam už "demokratinus neolituanus" pasirašyti. O labai gaila, atsišaukimas didingiau atrodytų...

V. Laketka,
Kenosha

Reikia centralizuoti

Tamsta redaktorium, rašai: "Neišsiskindim, duoti reikia". Ir toliau: "Jei neaptinka duoti vieniems, duok kitiems. Jei neaptinka duoti politiniams centrams, duok kultūriniais. Bet duok. Be pinigų nieko negalima padaryti. Jo visi stokoja. Dažnai dėl mūsų šykštumo stovi daug nenudirbtų darbų".

Mano įsitikinimu, apie lietuvių taip kalbėti netinka. Net svetimiesiems lietuvių dosnumas gerai žinomas. Vokiečių spauda mirgėte mirga pripažinimais lietuviams. O Tamsta teigi, kad lietuviams savo būtinumams reikalingas šykštus. Netiesa. "Šuva kitur pakastas".

Trumpai ir pagrįdinai: kodėl kai kurie ALT skyriai duoda dalį pajamų kultūr. tikslams, pvz., Vasario 16-sios Gimnazijai ir kt., o kodėl Centras ne? Aišku, kurio nors "pono" - Šimučio, Grigaičio ar Vaidylos užsispyrimas. Tai veda prie užsispyrimo - globėjų dėka - esą pasiekta. Jis įtikinėja, kad mes norime atskirti Lietuvos gyvenimo laikrodį dvidešimčia metų atgal, į 1940-tuosius metus, o tai, esą, reikiama, atimti iš jaunimo viską, ką jis esąs per 20 metų įgijęs: mokslą, specialybes, techniką, nemokamą gydymą, kultūrinės pramogos ir tt.

Iš mūsų pusės nepriklausomojo Lietuvos gyvenimo tik idealizavimas, papildytas dabartinės Lietuvos būklės tik peikimu, greičiausia gali būti tik Lietuvos nepriklausomybės idėjos juodintojams Lietuvoje labai patogi medžiaga jų teigimams patvirtinti. Tuo galėtumėm nejuokiomis prisidėti prie Lietuvos nepriklausomybės gedimo silpninimo Lietuvoje, tai yra, ten, kur tokio gedimo reikšmė kaip tik didžiausia.

O JEI KITOKS IDEALAS IŠAUGS? Yra pavojaus, kad jaunoji Lietuvos karta gali būti nuteikta

Konkursinė nuotrauka Nr. 37

Jai dar tik Dirvos paveikslukai įdomūs...

KAD TIK NEATSITIKTŲ IR MUMS, KAIP BAJORAMS...

(Atkelta iš I psl.)

stengiasi paryškintomis, patamsintomis spalvomis išskirti Lietuvos nepriklausomojo gyvenimo neigiamybes, ydas, klaidas, nesėkmes. Kad atrodytų patikimiau, jie ypač mieliai naudojami mūsų, čia, svetur esančiųjų, neigiamus pasisakymais apie vienus ar kitus nepriklausomojo gyvenimo reiškinius.

Gerai, kad nepriklausomybės laikų klaidas matome. Gerai, kad nevengiamo jų pastebėti ir įvertinti. Bet jeigu tai gal ir naudinga ateičiai, tikintis ateity nuo tų neigiamybių apsaugoti, tai turime nepamiršti, kad viešas neigiamybių darinėjimas Lietuvos nepriklausomybės idėjos priešams Lietuvos esti naudingas jau dabar, nes iš to ji labai patogiai darosi dažus Lietuvos nepriklausomybės idėjai baidyklai piešti ir gąsdinti tais piešiniais nepriklausomos Lietuvos nemačiusią jaunąją Lietuvos kartą.

Dar labiau atstumiančias baidyklas Lietuvos nepriklausomybės priešai moka nupiešti atvaizduodami, žinoma, su atitinamais išryškintimais, neva mūsų, politinių išeivių negrįžėlių nepriklausomos Lietuvos idealą.

Jie nesigaili pastangų Lietuvos jaunajai kartai įtikinti, kad užsieniuose esančios "tautos atplaišos" nesiekia nieko kito, kaip tik "susigrąžinti dvarus, fabrikus ir bankus" ir gyventi iš svetimo prakaito.

Jie ypač noriai ir kartais ne be pasisekimo įtikinėja, jog politinė išeivija siekia sunaikinti visą pažangą, kurios Lietuvoje - globėjų dėka - esą pasiekta. Jis įtikinėja, kad mes norime atskirti Lietuvos gyvenimo laikrodį dvidešimčia metų atgal, į 1940-tuosius metus, o tai, esą, reikiama, atimti iš jaunimo viską, ką jis esąs per 20 metų įgijęs: mokslą, specialybes, techniką, nemokamą gydymą, kultūrinės pramogos ir tt.

Iš mūsų pusės nepriklausomojo Lietuvos gyvenimo tik idealizavimas, papildytas dabartinės Lietuvos būklės tik peikimu, greičiausia gali būti tik Lietuvos nepriklausomybės idėjos juodintojams Lietuvoje labai patogi medžiaga jų teigimams patvirtinti. Tuo galėtumėm nejuokiomis prisidėti prie Lietuvos nepriklausomybės gedimo silpninimo Lietuvoje, tai yra, ten, kur tokio gedimo reikšmė kaip tik didžiausia.

O JEI KITOKS IDEALAS IŠAUGS? Yra pavojaus, kad jaunoji Lietuvos karta gali būti nuteikta

prieš tą nepriklausomos Lietuvos idealą, kuris gali dar šviti mūsų akyse. Bet yra kitų priežasčių kurios gali žadinti Lietuvos jaunime savitą nepriklausomos Lietuvos idealą.

Dabar nebe Maironio dainos, nebe devynioliktųjų metų savanorių žygiai, nebe nepriklausomos Lietuvos gyvenimo istorijos skaisčiai lapai, ir gal netrukus net nebe pereito dešimtmečio desperatiškų kovų prisiminimai žadins jaunojo Lietuvos kartoj kokios nors laisvės, kokios nors nepriklausomybės geidimą.

Tą geidimą greičiau žadins prigitas žmogiškas bodėjimasis svetimųjų viešpatavimu, bodėjimasis svetimų žmonių išgailėjimu, išnaudojimu, varžymu, cinišku melu.

Geidimas nepriklausyti remsis greičiau dabartiniu tautinio individualumo jautumu, kuris Lietuvos jaunime nuostabiai tvirtai ir ryškiai keroja.

Šimtais ir tūkstančiais progų sužudoja tautinės savigarbos įžeibti įsižeidimai. Jie yra šaltiniai ilgesio, kad būtų kitaip, negu yra. Jie bus didžiausi skatiniojai kurtis jaunimo mintyse ir geidimuose jaunosios Lietuvos kartos laisvės bei nepriklausomybės idealui.

Mūsų laikysena, mūsų vieši pareiškimai, mūsų mąstymas to idealo kūrėjams tautos kamienai gali paskatinti, ar gali ir tramdyti. Tai pareis nuo to, kiek mūsų pasireiškimai bus suderintame ar išderintame sąskambyje su tenai susidarantiomis pažiūromis. Daug kas pareis nuo to, ar tarp mūsų ir tenyščio mąstymo bus juntamas supratimas ir solidarumas, ar šaltas svetimumas.

NEBE MES PIRMIEJI

Atsiminkime, kad mes nebe pirmieji iš Lietuvos svetur atsidūrę dėl rusų anplūdžio. Ir ne mes pirmieji susirūpinę sekame žinias apie didžiųjų valdovų sąskrydžius, ar neužris ilgesniui laikui sunkaus akmens ant mūsų vilčių atgauti nepriklausomybę.

Jau prieš 160 su viršum metų Paryžius ir Londonas knibždėjo politiniais pabėgėliais iš Lenkijos ir Lietuvos. Tie irgi, visokių durų priklabėnė, visokių slenkčių žargstę, net ir laikinę Lietuvos vyriausybę Napoleono šešėlyje turėję ir tuo bandymu nusivylę (kaip ir mes panašiu atveju Hitlerio šešėlyje...). A nuomet, kaip ir mes po dvidešimties metų klajonių, apmirstančia širdim sekė ano meto

viršūnių konferenciją Vienos mieste.

Kas žino, ko mes iš panašių konferencijų susilauksime? Bet anie mūsų pirmatai susilaukė iš Vienos sprendimo, kuriuo nepriklausomybės atgavimo viltys jiems tapo sugriautos neribotam laikui.

Jie toliau kietai laikėsi savojo nepriklausomybės idealo: Lenkijos-Lietuvos bendros valstybės atstatymo, kokią jiems teko palikti padalinimo metais... Ano meto Lietuvos nepriklausomybės gynėjai politiniai išeiviai nešiojosi bajorų Lietuvos idealą. Jie tą idealą užkonservavo, perdavė per kelias kartas, o to idealo nešiotojai nepaisė laiko upės tekėjimo, nepaisė, kas išaugo ir subrendo Lietuvoje.

BAJORAI NESUPRATO NAUJOS LIETUVOS - O MES AR SU-SUPRASTUME?

Kas gi atsitiko? Oatsitiko taip, kad ligi Lietuvos atsikėlimo išlikusiųjų anų laikų nepriklausomybės idealo saugotojų saujelė mūsų susikurtojo nepriklausomybės idealo nepažino, nesuprato ir pasijuto negalį jo net priimti, netgi pasijuto turį kovoti prieš jį.

Kad tik neatsitiktų panašiai ir su mumis ar su tais, kuriems perduosime Lietuvos nepriklausomybės idėjos siekimą... O gali atsitikti, jeigu mūsų sąmonėje ir mūsų geidime bus nerevizuojamas, užkonservuotas nepriklausomos Lietuvos idealas, atvaizduojas Lietuvą tokią, kokią palikome ar kokią 1918-20 metais kūrėme. Tokiu atveju mes, politinėje išeivijoje liktume vieni, nuo tautos kamieno atspurę ir benudžiūstą. O Lietuvoje nepriklausomybės idėjos kėlimas iš mūsų negalėtų turėti jokio paskatinimo, jokios paramos. Kartais gal net ir priešingai: gali gandas apie mūsų sustingimą praieityje tik padėtų nepriklausomybės idėjos priešams sėkmingiau daryti iš jos baidyklę.

DIDYSIS UŽDAVINYS-SUPRASTI

Šiandien, Lietuvos Nepriklausomybės Dienos suvesti į būrius, išsileiskime į savo sąmonės atsakomybės jausmą, taip būtiną sieti su Lietuvos nepriklausomybės idėjos puoselėjimu. Atsakomybės, kuri primintų mums ne tik šią, bet ir kiekvieną dieną, jog nepriklausomybės idėjai įgyvendinti reikia kažko kito, nei skambių, gražbylinių, skelbiančių, kad mes kovosim, kad reikalausim, eisim, važiuosim (Nukelta į 6 psl.)

Akimirksnių kronikos

Bronys Raila

Nematoma ranka ir Vėlinės

Traukinio ratai plieniniai skrieja...
Nešvinta vis...
Kogi jie vejas, beržai baltieji?
Juk nepavys...

Žinau tik: ten, kur sidabras plauko,
Ten, ties giria,
Gyvąjį saugos želmenio lauką
Ranka gera.

Janina Degutyte

*

Štai dar kelios užbaigiamosios Algio Mateikos pranešimo mintys: -

Komunistų partijos suvažiavimuose, mokslininkų, rašytojų, menininkų, agitatorių, visokių kitokių darbuotojų žurnaluose, laikraščiuose metai iš metų skamba tos pačios ir tos pačios gaidos. Kaip amžinai užsuktas gramofonas...

Dabar viskas geriau, laisviau, švesiau, plačiau - tarybinis gyvenimas gerėja, laimė didėja, gyvenimo džiaugsmas plinta, gražesnis rytojus švinta... Ir visa tai mums suteikia išmintiną vadovaujanti komunistų partija, mums į pagalbą atėjusi šlovingoji rusų tauta, didžioji tarybinė tautų sąjunga, jos šviesūs vadai...

Bet, - dar yra šokių tokių trūkumų. Tebesidraiko kapitalistinės, buržuazinės, nacionalistinės gadinys liekanos. Kolūkietiai vadovąsi, bet vis dar neišsivaduoja nuo buožiškių prietarų. Dar yra slapty kenkėjų, griovikų, pažangos stabdžių. Dar vis pasitaiko nukrypimų. Vienas iš pačių pavojingiausių ir žalingiausių - tai revizionizmas, noras ieškoti kažkokių atskirų kelių į socializmą, skirtingai įmėginti įgyvendinti savuose kraštuose, ne taip, kaip darė rusai... Vis užpuolami rašytojai, mokslininkai, menininkai. Kaikurie nuolat giriami, kaip kuriems nuolat priekaištaujama. Vis tos pačios pavardės, metų metais. Visuomenėje kiek nusibosta, net labai nusibosta, bet gramofonas nenuityla.

Ir vis ką nors puolant, demaskuojant, reikalaujant pašalinti ir sunaikinti, pridėdama, kad tų blogumų esama tik "šiek tiek", kad nusikalsta "vienas kitas", "nežymi saujelė" ir panašiai. Tai netiesa, tuo niekas netiki, nes gerai mato ir žino, kad komunistinė spauda ir propaganda tarybinio gyvenimo trūkumus ir negalavimus stengiasi nutylėti, išgražinti, skausmą paversti džiaugsmu, vargą - gero ve, nelaimės - laime. Bet kur nebegalima užtylėti, kur pradedama pulti ir grasinti, tai ne

APAČIOJE: Lietuvoje jaunimas mėgsta kiekviena proga pasipuoti tautiniais drabužiais, nes gal tai yra vienintelė priemonė parodyti lietuviškumą prieš tuos, kurie nužudė tautos laisvę. Nuotraukoje jaunimas Neries parke.

dėl to, kad nusikalsta tik "vienas kitas" ir tik "šiek tiek", bet - labai daugelis ir labai daug. Mes išmokome skaityti tarybinę spaudą. Ką ir kur Sniečkus puola, žinome, kad nėra dūmų be ugnies.

Net ir komunistinių poetų eilėraščius mes skaitome dvejopai. Jie taikosi prie linijos, jie atsidavę savo valdovams. Bet jų kūrinuose yra vietų, kur jie rašo komunisto ir Rusijos naudai, o skaitytojas tuos pačius žodžius supranta ir prisitaikolaisvės ir lietuvių naudai... Kai nėra kito maisto, tai ir tą vienintelį leidžiamą maistą kiekvienas savaip virškina pagal savo skilvį.

☆

Jaunimas?

Tarybinis jaunimas vyrauja tarybinėje visuomenėje. Jis labai margas, nevienodas. Žinoma, jo daugumas mažai ar nieko negalvoja. Tik gyvena. Stengiasi geriau praleisti laiką, mokytis, džiaugtis, kas yra ir kaip yra. Kaikurie, gal idealistai, gal karjeristai, gilinasi į marksizmo-leninizmą, turi ambicijų tapti komunistinės santvarkos vadais. Kiti pakritikuoja, pamurma, pamaistauja. O daugumas, kaip minėta, dėl nieko nelaužo galvų. Gyvena...

Tačiau jis labai mažai teruša, tebėra lietuviškas, patriotiškas, myli savo tėvynę, savo kraštą, savo kalbą, turi tautinės garbės jausmą. Kaikada labai aštrų ir jaudinantį. Ir kai tarybinė santvarka per pusantro dešimtmečio jau nusistovėjo, pasakyčiau, stabilizavosi, - vis dėlto yra viena paslaptis, kurią būtų sunku racionaliai išaiškinti, bet kurią visi jaučiame. Tai būtų lyg kokia nematoma ranka, kuri vadovauja tautos laikyseną ir nusistatymus. Buvo ir tebėra kažkokia neapčiuopiama, tartum pasąmoninė dvasinė ir politinė linija, kuriai be paraginimų ir įsakymų lyg savaime pasiduoda kone visa tauta, kiekvieno atveju absoliutinė jos vaikų dauguma.

Tai yra dalykas, apie kurį gerai žino Sniečkus ir visi kiti partijos vadai, nujaucia turbūt ir rusai. Jie dėl to jaudinasi, pyksta, grasina ir kaip drąsius bevaidintų, iš tikrųjų jie, matyt, nesijaučia visiškai saugūs ir ne taip tikri dėl ateities, kaip skelbia. Nors karo nelaukiama, datos jam nebus nustatinėjamos, nors beveik nieko gero nesitikima iš Amerikos ir Europos didžiųjų valstybių, bet vis dėlto sąmonės palėpiuose dar dažnas lietuvis pagalvoja, kad esamoji padėtis nėra amžina, ypač kad Lietuvos ir aplamai Baltijos kraštų likimas Sovietų Sąjungoje nėra galutinis ir ilgiems ateities amžiams užsąspaudotas.

Paprasčiausi eiliniai žmonės savo kasdieninėje kalboje esamos santvarkos vis dar net ne-

vadina "tarybine", ar komunistine, kaip partija norėtų ir visur tą žodį bruka. Kolūketis tau niekad nepasakys draugiškesniai pasikalbėjime: - Gyvename dabar tarybinėje santvarkoje... Jis visuomet tau pasakys: - "Nuo to laiko, kai rusai atėjo" ar kaip nors panašiai.

☆

Pažymėtina ir kita paslaptis, kurią būtų dar sunkiau racionaliai išaiškinti.

Tai - Vėlinių šventė. Ypač per kelius pastaruosius metus Vėlinės kažkokių ypatingu būdu pasidarė brangi diena visiems lietuviams. Vieniems gal dėl religinių priežasčių, bet daugumai dėl kažko kito. Vėlinių vakarą Kaune rinkdavosi minios ne tik į kapines, bet ir prie Nežinomo Kario paminklo. Vilniuje - į Rasų kapines. Čia rinktis visiems patogi vieta. Vieni gali būti komunistai ir jie nori aplankyti Petro Cvirkos ar kokio kito tarybinio veikėjo kapą. Kiti - gal Dr. Basanavičiaus. Vėlinių vakarą juk lietuviai pagerbia ir prisimena savo mirusius artimuosius...

Praejusiais metais Vėlinių minėjimai buvo ramesni, bet prieš porą metų jie buvo išvirti demonstracijomis. Pasigirdo giesmės: Marija, Marija! Marija!... Išikišo milicija, įvyko susidūrimai, po ko buvo nemaža areštų.

Kodėl Vėlinių diena lietuviams pasidarė tokia brangi? Ar čia būtų galima įžūrėti politinį momentą, gal kokį lyg ir nepriklausomybės, laisvės siekimo ženklą?... Sunku būtų atsakyti. Gal to ir nėra. Bent jau niekas tam specialiai nesirengia, iš anksto neorganizuoja.

Greičiau kažkas kita. Čia irgi būtų daugiau sąsąmoninė reakcija prieš svetimų valdymo ir spaudos faktą. Reakcija slapta, neįgaunanti aiškesnių siekimų. Bet tai reakcija prieš svetimus, prieš tuos, kurie nužudė tautos laisvę, išžudė daug artimųjų, draugų, giminių. Prieš tuos, kurie paskandino buvusį laisvės pasaulį. Tai liūdesio ir gėlos demonstracija, troškimas išsakyti ir išlieti viską, kas yra labai skaudaus, bet privalo būti giliai užslėpta kiekvieno žmogaus sėloje.

Ne tai, kas viešai sakoma, šaukiama, visais varpais skambinama, bet tai, kas širdies gėmėse užslėpta, dabar yra pačios didžiausios mūsų brangenybės. Joms neleidžiama sužibėti, bet jos teberusena savo vidine šiluma.

Kitą kartą: - Algio Mateikos pranešimo įvertinimas...

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Alytaus jaunieji skudutininkai ruošiasi koncertui. Tik nesuprantama, kodėl vadovas jiems užmovė kirgiziškas kepuraites. O gal tai nelietuviškai, bet jaunieji kirgizai gyvenantieji Alytuje?

Bostono lietuvių žinios

Kompozitorius Julius Gaidelis laureatas

Boston. Praėjusį rudenį viena amerikiečių draugija pakvietė komp. Jul. Gaidelį dalyvauti jos rengiamame naujai sukurto kompozicijų konkurse. Mūsų kompozitorius tam konkursui pasiuntė savo kamerinį trio. Neseniai komp. Jul. Gaideliui pranešta, kad jo kūrinys laimėjo vienintelę premiją, tam reikalui skirtą. Sveikiname laureatą ir linkim jo talentui daugiau panašių laimėjimų. Konkursą skelbusios d-jos buveinė - Brooklynas, N. Y.

Boston. Praėjusį rudenį viena amerikiečių draugija pakvietė komp. Jul. Gaidelį dalyvauti jos rengiamame naujai sukurto kompozicijų konkurse. Mūsų kompozitorius tam konkursui pasiuntė savo kamerinį trio. Neseniai komp. Jul. Gaideliui pranešta, kad jo kūrinys laimėjo vienintelę premiją, tam reikalui skirtą. Sveikiname laureatą ir linkim jo talentui daugiau panašių laimėjimų. Konkursą skelbusios d-jos buveinė - Brooklynas, N. Y.

Popietę baigė neseniai iš Anglijos atvykęs solistas Ben. Povilavičius, muzikaliai padainavęs St. Šimkaus Oi, kas ir Gasparo ariją iš Planquetto op. Kornevilio Varpai. Popietės laimėtojus p. Minkai apdovanojo nedidelėmis piniginių premijų ir asmeninėm dovanėlėmis. Jaunųjų talentų paklausyti susirinko gana gausus būrys tautiečių. Vertintojų komisiją sudarė Al. Gustaitienė, Nemaksienė, K. Mociūtė, Mar. Leitaitė ir Mon. Leitaitė (visos 11-13 m.). Santvaras. S.

Lietuvių Radijo Korporacijos talentų popietė

Jau 26 metus gyvuojanti Lietuvių Radijo Korporacija Bostone, kurios gyvosios sielos yra Valentina ir Steponas Minkai, vasario 7 d. Amerikos Lietuvių Piliiečių D-jos salėj surengė jaunųjų talentų pasirodymo popietę.

Tos popietės yra rengiamos kasmet ir visada sutraukia nemažą skaičių dalyvių ir klausytojų. Šiomet savo talentus parodė apie 30 lietuvių jaunuolių, kurių amžius svyravo tarp 6½ ir 17 metų. Jie skambino fortepionu, smuikavo, deklamuavo, dainavo ir šoko. Daugiausia pažengę savo menuose popietėj dalyvavo kaip svečiai. Šių pastarųjų tarpe ypač stipriai pasireiškė Nijolė ir Gintautas Vaičiūčiai ir Rūta Dačytė.

Popietės konkursą laimėjo už skambinimą fortepiono

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

STATE REPRESENTATIVE

Frank R.
Pokorny

CANDIDATE FOR

County Recorder

ON THE DEMOCRATIC PRIMARY
MAY 3, 1960

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

John J.
Salobeck

CANDIDATE FOR

Sheriff

ON THE
REPUBLICAN PRIMARY MAY 3, 1960

Elizabetho, N.J., vilkiniai mokosi dainuoti, tikėdamiesi vieną dieną savo talentus parodyti viešai. Nuotraukoje iš kairės: J. Kasparūnas, G. Klučinskis, J. Vakarietis, L. Kurapka, A. Kasparūnas, K. Švenčiūnas ir trys broliai Arūnėlis, Rimas ir Vytas (su akordeonu) Bitėnai.

PHILADELPHIA

Atidėtas minėjimas įvyks vasario 20 d.

LB šeštadieninės Mokyklos rengtasis Vasario 16 dienos minėjimas, dėl nepalankaus oro, buvo atidėtas iš sekmadienio, vasario 14 d., į šeštadienį — vasario 20 d., 3 val. p. p. Minėjimas įvyks šv. Kazimiero parapijos salėje. Minėjimas rengiamas jauniems Philadelphia lietuvikams, bet jame maloniai laukiami ir visi, kurie savo atsilankymu norėtų įvertinti ir paskatinti šeštadieninės Mokyklos mokinių pastangas.

Great Neck

Kviečia į minėjimą

Great Neck apylinkės valdyba vasario 20 dieną (šeštadienį), 6 val. 30 min. ruošia Vasario 16-sios minėjimą. Minėjimas įvyks Kasmočių salėje (Steamboat Inn), 89 Steamboat Road, Great Neck, N. Y.

Valdyba kviečia visus Great Neck ir apylinkėse gyvenančius lietuvius šiame minėjime dalyvauti ir paro-

dyti, kad ši šventė mums yra brangi. Tuo pačiu turime progos susitikti su pažįstamaisiais, kuriuos taip retai matome, ir galėsime kartu pasilinksinti. Programoj numatyta Great Neck apylinkės buvusio pirmininko Igno Kazlausko paskaita. Deklamacijos, atliekamos Great Neck lietuviško jaunimo. Operetės choras, vedamas muz. Mykolo Cibo.

Vasario 16-ios proga, vasario 21 d. (sekmadienį), 12 val. 30 min. St. Aloysius bažnyčioje bus atlaikytos šv. Mišios už žuvusius ir kenčiančius dėl Lietuvos laisvės.

Great Neck išrinkta naujoji JAV Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba, pareigomis pasiskirstė: pirmininkas — Henrikas Miklas, vicepirmininkas — Antanas Steponavičius, išdėtininkas — Petras Povilaitis ir sekretorius — Juozas Kašuba.

CHICAGO

ATSIKĖLĖ MUZIKAS JUOZAS STROLIA

Ilgą laiką gyvenęs Rochesteri, N. Y., muzikas komp. Juozas Strolia, šiomis dienomis at-

Po 15 metų tėvas sutiko...

(Atkelta iš 1 psl.)

tribesių sugriauta ir sudeginta. Taip pat ir aviacija ten labai bombardavo rusų armiją, besikeliančią per upe.

Vokiečių armijos pasitraukimą dažniausiai dengdavo ukrainiečių, latvių ir estų daliniai. Dažnai tie priedangos daliniai jau nespėdavo pasitraukti. Jie pasilikdavo miškuose. Frontui praėjus, tokių dalinių kareiviai iš miško atėdavo į kaimus maisto pasiimti. Jie paėmėdavo karves, arklius, rubų, kas tik jiems buvo reikalinga. O dažnai net užpuldavo kokį nors sovietų armijos dalinį. Žmonės pradėjo slėpti savo gyvulius, maistą ir drabužius. Ir sovietų praeinančiai armijai viską plėšdavosi. Taip pat plėšikaudavo ir žiauriai elgdavosi iš miško atėję vokiečių kariuomenės likučiai. Jie kartais net nušaudavo tą, kuris nenorėdavo atiduoti gyvulių ar maisto.

Baigiantis karui, sovietai pradėjo lietuvius vyrus šaukti į kariuomenę. Lietuvių ir sovietų kariuomenė maža stoji. Daugumas emė slapstytis. Milicininkai pradėjo gaudyti jaunos vyrus. Jauni vyrai pabėgo į miškus, prisijungė prie miškuose likusių vokiečių armijos likvių, ir prasidėjo žiaurus

partizaninis karas. Lietuvių partizanų miškuose buvo daug. Partizanai veikė smarkiai. Jie kartais atėdavo iš miško ir sušaudydavo veiklesnius vietinius komunistus arba kokius pareigūnus. Sovietai sutraukė daug kariuomenės su tankais ir pradėjo po miškus gaudyti partizanus. Didesniuose miškuose partizanus sovietai net iš lėktuvų bombarduodavo. Man teko matyti Ukmergėje, turgaus aikštėje atvežtus partizanų lavonus, kurie buvo laikomi net kelias dienas. Tu partizanų lavonai baisiai atrodė. Buvo labai sužaloti: galvos sudaužytos, viduriai išleisti, kojos ar rankos nulaužytos. Vieną kartą, iš atvežtos partizanų lavonų krūvos naktį vienas lavonas dingo. (Žmonės kalbėjo, kad giminės atpažino ir pavogė). Nuo to laiko prie lavonų stovėdavo sargyba dieną ir naktį. Šešuolių miest., Ukmergės aps. iš sugautų partizanų 4 pakorė aikštėje prieš bažnyčią. Tuo laiku buvo labai pavojinga kur nors keliauti.

Iš Rusijos pradėjo grįžti buvę pabėgę žydai ir komunistai. Ypač žydai buvo labai žiaurūs lietuviams. Jie tuojau pradėjo skusti lietuvius sovietų milicijai. O milicija visada tikėdavo, ką žydai sako. Pradėjo areštuoti žmones neva už žydų žudymą ir jų turto pasisavinimą. Taip pat pradėjo ieškoti buvusių Lietuvos įvairių pareigūnų. Kartais žydai ar žydės prikibdavo net gatvėje prie geriau apsirengusių žmonių, kad tie drabužiai esą priklauso žydams. Nuo grįžusių žydų labai daug lietuvių nukentėjo. Daug lietuvių buvo suimti, sušaudyti ir išvežti.

1945 m. gale pradėjo registruoti lenkus, kurie norėtų repatrijuoti į Lenkiją. Lietuvos lenkai ir šiaip lietuviai pradėjo registruotis išvažiuoti į Lenkiją. Už kyšius daugelis lietuvių pasidarė dokumentus, kad esą lenkai ir taip daug kam pasisekė išvykti į Lenkiją. Buvo atsitikimų, kad net rusai, atvykę iš Maskvos, vietoje grįžę atgal, už kyšius pasidarė Lietuvos lenkais ir repatrijavę į Lenkiją. Tokiom pat sąlygom "repatrijavę" ir mūsų šeimai.

Repatrijantų gyvenimo sąlygos Lenkijoje labai sunkios. Iš Lietuvos mes galėjome pasiimti labai mažą savo turto. Leido tik lagaminus su drabužiais pasiimti. Bet apie gyvenimą Lenkijoje, sakosi kita proga.

A. J.

Kad tik neatsitiktų...

(Atkelta iš 4 psl.)

duosim, išlaisvinsim, aukosimės, ko gero, gal net viso karto cigarečių kainą per metus, atsiprašant, paaukosim, kad tik Lietuva nepriklausoma būtų...

O laiške, rašytame šiais, 1960-aisiais metais, tautietis iš tėvynės dar ir šiandien negali užmiršti ir nuraminti savo pasipiktinimo žodžiais, kažkokio neatsakingo "laisvintojo" iš mūsų tarpo iškilmingu balsu deklamuojais per radiją prieš apie 10 metų girdi: "Laikykites, kovokite, mes už jus meldžiamės" Sako, kai išgirdau, tai taip ir supratau, kad štai - nereikia aiškiesnio liudijimo, kad jūs tenai mūsų visiškai nesuprantat...

Jūs tenai mūsų visiškai nesuprantat... Štai kur skaudus priekaištas. Didelis priekaištas. Jo mes turėtumėm pasistengti nenusipelninti. O jei nusipelnėm, tai atsitaistyti. Mes privalom juos tenai suprasti. Ir privalom taip elgtis, toki buti, kad jie tenai sužinotų, kad jie tenai patys, jog mes juos suprantame.

Mes čia priimsime nutarimus, reikalavimus, atsisaukimus, kad kas nors iš laisvųjų padėtų Lietuvai laisvę atgauti. Mes čia būsim sudėję šiek tiek pinigų -

kiek jo bebūtų, vistiek tai nepaprastai mažai iš mūsų pusės, palyginus su nepriklausomybės idėjos brangumu, - ir galbūt, jausimės tuo ir atlikę šį kartą savo pareigėles tėvynel...

Bet štai dar vienas prašymas, į visus, o ypač į kiekvieną atskirai.

Kai baigsime šią iškilnę ir giedosim didžiąją tėvynės giesmę - Lietuvos himną, pakilkim dvasia aukšty nuo kasdienybės, nuo rinkliavų, organizacijų, komitetų, nuo jų vienybių ir nevienybių, ir pabandykim padaryti vieną apžadą: pasistengsiu nuo šiol daryti viską, kad pažinčiau ir suprastčiau ten tėvynę, Lietuvoj išliekantį, gal ryškėjantį, gal bręstantį Lietuvos nepriklausomybės idealą.

Ach, kad pavyktų mums tą apžadą ne tik padaryti, bet nors žymiai mūsų daliai ir įvykdyti! Galėtum vėl užtraukti naują giesmę, broliai, kurią jaunimas ten supras, ir tikriausiai nebe taip giedotum kaip ligšioliai, kitas kalbėtumėm kalbas!

Ir tikrai, šiandien juk Lietuvos Nepriklausomybės Diena! Argi neįkvėps jina mūsų čia ir visur kitur taip, kad dar užgimtų darbai, kad dar prašvintų laikai ir kad dar nauja išauštų gadynė benublukančiam gyvenime mūsų!

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

JOSEPH S.
PIETRAFESE
ASSISTANT COUNTY
PROSECUTOR

CANDIDATE FOR

JUDGE
DOMESTIC RELATIONS OF
COMMON PLEAS COURT

FOR THE PAST 20 YEARS HE HAS BEEN
ASSOCIATED WITH THE DOMESTIC
RELATIONS FOR THE DIVISION OF
COMMON PLEAS COURT

BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

ELMER S. DULA
CANDIDATE FOR
CONGRESS 21st DISTRICT
DEMOCRATIC PRIMARY MAY 3, 1960

GERIAUSI SVEIKINIMAI
visiems lietuviams švenčiant
Nepriklausomybės šventę

STATE SENATOR
FRANK J. SVOBODA

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

JOSEPH M. SWEENEY
Sheriff
of Cuyahoga County

BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

JUDGE
JOHN E. SWEENEY
MUNICIPAL COURT

CANDIDATE FOR

JUDGE DOMESTIC
RELATIONS COURT OF
COMMON PLEAS

DEMOCRATIC PRIMARY MAY 3, 1960

LIETUVISKI SCRIAI, JUODA DUONA, AUKŠČIAUSIOS RŪSIOS RŪKYTI KUMPIAI, DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRĀUTUVĒJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.
Telephone: TWainig 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

Prašau atsiųsti..... Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:..... Name

No. Street City State

Dirvos skaitytojai kviečiami atidaryti
taupymo sąskaitas lietuvių vedamoj Tau-
pymo Bendrovėj, kuri:

- moka 4% metinius dividendus (dividendai išmokami birželio 30 d. ir gruodžio 31 d.)
- apmoka visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS
and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

CLEVELANDO ŽINIOS

VASARIO 16 MINĖJIMAS CLEVELANDO PILĖNUOSE IR NERINGOJ

Jei Dirva būtų paskelbusi visą minėjimo programą iš anksto, gal ne tik žiūrovai, bet ir artistai būtų pagubę ateiti: tiek daug dalykų skautės ir skautai pasirodys parodys ir pasakys. Tik žiūrėk! Įprastinė oficialioji dalis, kurioje 8 berniukai ir 6 mergaitės gavo raudonus kaklaraiščius ir 4 berniukai ir 4 mergaitės — geltonus. Tiek daug iškar-to? Ir visi nori tą savo iškilmingą pažadą duoti Vasario 16.

Toliau, paskautininko R. Vizgirdos paskaitė ir visų vienietų pasirodymai.

Narsūs Kęstučio draugovės vyrai, Kęstučio žygo vadovaujami, viens-du ir pastatė Gedimino pilį, o pavargo nuo statybos jų sesutės — raudonkaklės, nes visos tvirtino Noriu miego saldus miego (bet taip ne atrodė, kai jos šoko).

Visgai Gatautytė padėklamavo B. Brazdionio eilėraščių Oi, Tu, Dieve Tėve. Vytautėnai dainomis atpasakojo labai suglaustą tėvynės istoriją. Sesutės Joku-baitytės žaviai pašoko Klumpakojį. Živilietės padainavo Ten kur žaidžia Nemunėlis. Tautiniais rūbais pasipuošusios Laimutės draugovės skautės linksmai ir gūviai pašoko Kalvelį. Visos Jūros Laikūnaitės mėlynų kaklaraiščių atstovės (jų 20) melodeklamacija Yra šalis, kur upės teka ir Tėvų nameliai brangūs — išsakė tėvynės ilgėsį. Gražu buvo ne tik klausyti, bet ir matyti. Pagaliau p. Raulinaitienės paruoštos jūrų skautės, vaidilučių rūbuose pavaizdavo pavergtąją Lietuvą. Laisvės stovylos pareigoms tikrai pavyko rasti tipingą geltonkasę (Teresę Variakojytę).

Iš tikrųjų programa, kurios ne mažą dalį užėmė oficialioji dalis, netruko ne dviejų valandų. Buvo gerai suorganizuota ir pravesta. Padėka tėveliams, kad nežiūrint nė vėjo, nė pūstymėlio, nė gilaus sniego, ne vien žodžiais parėmė jaunimo pastangas: pilna salė

Vasario 16 minint Clevelande, prieš metus laiko, gražiomis apeigomis buvo pagerbti žuvusieji dėl Lietuvos laisvės. Ir šiemetinis minėjimas, vykstantys toje pačioje St. Joseph High School mokyklos salėje, bus dar įspūdingesnis. Visų lietuvių pareiga jame dalyvauti. Nuotraukoje, žuvusiųjų pagerbimo garbės sargybiniai. Iš kairės: Pr. Blumentalienė, J. Muliolis, F. Saukevičius ir B. Bacevičienė.

Dirvos nuotrauka

prisirinko. Buvo ir staigmenų: v. sktn. V. Kizlaitis Pilėnų tuntui perdavė iš Punsko jaunimo gautą aušinį su tulpių rūmuose įausiais žodžiais: Lietuviais esame mes gime, lietuviais norime ir būt. Taip ir panoro bažnyčioj, kaip vėliau, tą simbolį iškelti.

Manau, kad iki kito Šešioliktosios minėjimo neišdils naujosios Clevelando tuntininkės S. Mockuvienės linkėjimai skautėms, kad tėvynės meilės bei skautiški idealai būtų išmoksi ne vien egzaminams išlaikyti ir kitą kaklaraištį pelnyti, bet vykdydami: kasdien savo elgesiu lietuviškos garbės kelti, Lietuvai daromą skriaudą skelbti, ir visur, kur reikia darbo, būti pirmosiomis.

Teišsipildo ir Pilėnų tuntininko P. Karaliaus linkėjimai, kad iš mūsų jaunųjų išaugtų narsūs vyrai, kurie Tėvynei žygius žygiuotų.

Prie įėjimo Vasario 16 Ginnazijai buvo suaukota 48 dol.

Minėjimo rikiuotėse dalyvavo 56 skautai ir 68 skautės.

• Vysk. Valančiaus Lituanistinės Mokyklos tėvų komitetas, paskutinį šeštadienį prieš Užgavėnės, vasario 27 d., lietuvių salėje rengia vakarą-balių.

Programą atliks Čiurlionio ansamblio pramoginis oktetas. Bus kanklės, tautiniai šokiai ir kitos įvairnybės.

Veiks Užgavėnių valgių bufetas...

Clevelando visuomenė kviečiama dalyvauti ir savo atsilankymu paremti lietuvišką mokyklą.

• J. Kazlauskas income tax pareiškimus Dirvoje pildo kiekvieną šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 2 val. p. pietu. Taip pat pagal susitarimą. Šaukti RE 1-7222.

• Vasario 16 minėjimas įvyksta šį sekmadienį, kovo 21 d., 4 val. St. Joseph High School salėje — 18491 Lake Shore Blvd. Visi Clevelando ir apylinkių lietuviai kviečiami dalyvauti. Išskausyti šventei skirtų kalbų ir meninės programos, kurią atliks Varpo choras iš Toronto.

• Dr. inž. Algirdas Nasvytis praeitą savaitę buvo išvykęs į Washingtoną, kur JAV mokslininkų konferencijoje skaitė pranešimą. Keliomis dienomis anksčiau lankėsi Chicagoje, ALB apygardos suvažiavime skaitydamas referatą apie Bendruomenės pagrindinius uždavinius, ieškant būdų ir metdų tautiškai susipratusiai lietuvių visuomenei išlaikyti.

Philip G. Whelan

The Stroh Brewery Co. iš Detroito praneša, kad Philip G. Whelan yra paskirtas fabriko kontrolierium. Su Stroh alaus gamykla jis jau dirbęs ketverius metus. Ankščiau yra dirbęs kitose bendrovėse panašų darbą ir todėl turi didelį patyrimą. Jis yra baigęs University of Jis yra baigęs University of Michigan ir 1949 metais gavęs master's degree business administration. Taip pat turi visas teises viešojo atskaitymo specialybėje.

• Ieškome pirkti pianiną. Šaukti telefonu: PO 1-0417.

Vasario 16-sios proga Clevelando skautų iškilmingoje sueigoje įžodį davė 8 vilkiukai ir 3 skautai, V. Bacevičiaus nuotrauka

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI DAYTONE

Vasario 14 d. įvyko Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas. Iš negausios Daytono Lietuvių kolonijos, susirinko apie 200 žmonių, kurie užpildė kuklų Šv. Kryžiaus Lietuvių Parapijos salę kiek joje galėjo tilpti. Matėsi ir amerikiečių, o taip pat lietuvių iš gretimų kolonijų, Columbus, Cincinnati ir kitur.

Minėjimas pradėtas J. A. V. Himnu, kurį publikai pritariant ir R. Drukteniu pianinu palydint, sugiedojo Šv. Kryžiaus parapijos choras. Žuvusieji dėl Lietuvos laisvės pagerbti sugiedant giesmę Marija, Marija, Kun. V. Katarškis perskaitė Lietuvos Nepriklausomybės paskel-

bimo aktą, o kadangi salėje buvo nemažai amerikiečių, kurie nesuprato lietuviškai, čia gimusi lietuvaitė Petricija Petkus anglų kalba apibūdino Vasario 16 dienos reikšmę ir prasmę.

Paskaitą skaitė Dr. V. Bie-liauskas iš Cincinnati, kuri visų išklausa dideliu dėmesiu.

meninių dalykų išpildė vietos lietuviškas jaunimas, daugiausia čia gimę ir labai įvairaus amžiaus: Pradedant 3 m. amžiaus D. Masilionyte ir baigiant suaugusiais. Programa buvo įvairi, užsitęsė daugiau kaip 2 valandas, bet publikos nenuvargino.

Elėraščius sakė: Lietuvai - V. Gineitytė, Tėvų nameliai brangūs - L. Raštikytė ir Ten toli - L. Araminaitė. Pianu skambino: A. Witch, s. tale - Suzan Green, Distant Bells - E. Druktenis ir Sonatina - Kuhlau - B. Masilionytė. Vėl su elėraščiais pasirodė: Ei lėlyte, gražulyte - Danutė Gineitytė (su savo gražia lėlyte) ir R. Bučmųs - Tau brangi tėvyne.

Programos pajaujinimui Amerikoj gimusių tėvų dukra Judit Petronis akordeonu gražiai pagrojo - Blue Moon, elėraštį Pasimelsk vaikelį - pasakė iš Cincinnati atvykusi K. Bieliauskaitė. Pianinu Mendelsono romansą skambino A. Druktenis, du elėraščius sakė: Tėvynės žiburėliai - B. Masilionytė ir Ne daugel mūsų - Liuce Žukaitytė. Kun. V. Katarškis, pranešęs naujieną kad susiorganizavo nau-

jas choras, kuris dar nėra skaitlingas, bet pirmąjį pasirodymą tuoj atliks. Į sceną įžygiavo choras: D. Masilionytė - 3 m., I. Araminaitė - 5 m., B. Masilionytė - 8 m., V. Gineitytė - 8 m., ir D. Gineitytė - 9 m., Jos sudainavo: Nusileido saulutėlė ir Daug, daug dainelių. Šį naują chorą publikai labai šiltai sutiko.

Po sekmingo choro pasirodymo A. Masilionytė dar paskambino Mozarto sonatą, Amerikoj gimusių tėvų dukra, lietuvaitė Marijane Rendleman, kuri 8 metai mokosi Daytono baleto studijoje, dalyvauja įvairiuose baleto parengimuose amerikiečių, kai kada pasirodo televizijos programose gražiai pašoko du šoki-

Užbaigai vietinės Vyčių organizacijos tautinių šokių grupė, kuri čia pasirodo amerikiečiams, pašoko Lenciūgėlį ir Žiogelius. Minėjimas baigtas Lietuvos Himnu.

Programai užsibaigus publika dar ilgai nesiskirstė, vaišinosi paruoštomis vaišėmis ir dalinamiesi įspūdžiais. Šias eilutes rašančiam susidarė labai gražus įspūdis, kad daytoniečiai sudaro gražią šeimą.

Po šio minėjimo iš rengėjų teko nugirsti, kad ir ateityje manoma ką nors surengti, gal kiek ir platesniu mastu, pasikviečiant meninių pajėgų iš kitų skaitlingesnių lietuviškų kolonijų. Sumanymai labai sveikintini.

J.J.

V. RICKUS PAINTING-DECORATIG INC.

RESIDENCINIS IR KOMERCINIS DAŽYMAS

Korporacija turi pilnus apdraudimus. Įkainavimai nemokami. Klientų patogumui turime taip pat specialistus medžio, tinko ir kitiems namų remonto darbams.

Dabar jau yra pats laikas tartis dėl pavasario darbų.

Telefonuokite: PO 1-6035

658 E. 162 St., Cleveland, Ohio

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

EAST CLEVELAND-EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH-SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185 St. KE 1-7770

THROUGH FEB. 28

Dienos metu 2:15 — (Wed., Fri., Sat.) Vakara 8:15

Vakarinio seanso kainos \$3.00, 2.50, 2.00, 1.50 Friday - Saturday \$3.50, 3.00, 2.50, 2.00, 1.50

Dieninio seanso kainos \$2.00, 1.50 Saturdays \$3.50, 3.00, 2.50, 2.00, 1.50 WASHINGTON BIRTHDAY \$3.00, 2.50, 2.00, 1.50

Rytinis seansas Saturday, Feb. 20-27 at 10:15 \$2.50, 2.00, 1.50

Sekmadienio diena Benefit American Cancer Society Feb. 21. — 1:30 and 5:30 Feb. 28 — 2:15 \$3.50, 3.00, 2.50, 2.00, 1.50

BILLETAI PARUODAMI PAS RICHMAN'S and PUBLIC HALL

DIRVA

Nr. 21

1960 m. vasario 19 d.

KAS IR KUR?

V. Rastenis, LNT pirm., vasario 13 d. iš New Yorko buvo nuvykęs į Montrealį, Kanadą, kur jis skaitė paskaitą Vasario 16-os dienos minėjime.

Juozui Bačiūnui šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjunga suteikė pirmojo savo garbės nario titulą už nuopelnus lietuvių sportui. Iškilmingas aktas įvyko vasario 6 d., Bačiūnams viešint New Yorke, kada grįžo iš kelionės po Pietų Ameriką.

ALTS New Yorko Apygarda čia jiems buvo suruošus sutikimą. J. Bačiūnas papasakojo savo įspūdžius iš kelionės ir parodė Margučio filmą. Buvo susirinkę apie 100 žmonių.

• Per Hamburgo, Vokietijoje, radijo stotį, vasario 17 d. nuo 3:30 iki 4 val., Europos laiku, buvo duodama lietuviška muzika. Dalį programos užėmė muz. Br. Jonušo lietuviškieji maršai.

• Atsiųsta susipažinti kongreso atstovo James A. Burke kalba, jo pasakyta Brocktone, Mass., lietuviams minint Nepriklausomybės šventę šv. Kazimiero parapijos salėje. Redakcijai susipažinti atsiųsta lietuvių kalboje.

• D. Polikaitis, iš Los Angeles, Saturday Evening Post žurnale atspaudė laišką, kuriame giriamas žurnale atspausťas straipsnis apie Baltijos valstybes. Laiške pažymima, kad Lietuvos sostinė yra Vilnius, bet ne Vilynus, kaip buvo padaryta klaida.

• Inž. M. Ivanauskas yra autorius straipsnio "Architektūros paroda Chicagoje", atspausdinto praeitame Dirvos numery, bet "laikant", buvo praleista jo pavadė.

• Aldona Noakaitė, dr. E. ir E. Noakų duktė, vasario 9 dieną baigė Hunter kolegiją New Yorke ir pradėjo dirbti to universiteto bibliotekoje, laikraščių skyriuj.

• Balfas apmokėjo 100 prenumeratų "Eglutės", kuri siunčtinėjama Vokietijoje esantiems vaikams. Taip jau daroma kelinti metai.

• "Gyvieji didvyriai" — taip vadinasi naujasis lietuviškas filmas, pagamintas propagandiniiais tikslais, koks dabar Lietuvoj laimingas vaikų gyvenimas.

• Pedagoginio Lituanistikos Instituto stipendijų fondui Juozas Grabauskas atsiuntė 25 dolerių čekį. Sveikindamas Institutą iš Chicagos Aukštųjų Ped. Lituanistikos Kursų persitvarkymo progą, p. Grabauskas savo laiške rašo: "...ir ateityje prisidėsiu ir kitus skatinis šią įstaigą remti, nes geresnio kelio lituanistinės švietimo priemonės ugdyti nematau". — Stipendijų forma pirmoj eilėj apmokamas mokestis už mokslą tiems Instituto klausytojams, kurie lanko aukštąsias mokyklas (kolegijas, universitetus). Nauji klausytojai į Institutą registruojasi Jaunimo Centre nuo 9 val. 30 min. ryto (šeštadieniais).

A. Vakselis, FASKo pirmininkas, skaitė paskaitą Brooklyno lituanistinės mokyklos mokiniams Lietuvos Nepriklausomybės minėjime. Minėjimas įvyko vasario 13 d. Apreiškimo par. salėje. Paskaitos klausėsi apie 150 jaunųjų lietuvių.

Meninėj daly mokiniai padeklamavo ir paskambino pianinu. Žodį tarė mokyklos vedėja Ruzgienė ir invokaciją paskaitė kun. Račkauskas.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Skausmo valandoje, mirus

EMILIJAI GUISKIENEI,

JANINĄ ŪSIENĘ, IZABELĘ GUISKYTĘ, PAULIUKONIŲ ir ŪŠŲ šeimas giliai užjaučiamė

Raulinaičių ir Sklėrių šeimos

ALEKSUI LAIKŪNUI

ir artimiesiems, jo mamytei Lietuvoje mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamė

Teresė ir Juozas Gaškai, Nijolė ir Benigna

Mielam

ALEKSUI LAIKŪNUI ir šeimai,

jo motinai Lietuvoje mirus, reiškiamė gilią užuojautą

Aldona Drąsutienė, Marija, Zigmas Peckai

New Yorko Korp. Vytis naujieji senjorai pasirašo pasižadėjimo aktą vasario 6 d. akademikų skautų šventėje Hartforde. Iš kairės: A. Rimas, V. Sirusas, tėvūnas V. Virbickas ir V. Kirkyla. Algio Eidukevičiaus nuotrauka

Pas rytinio pakraščio akademikus skautus

Vasario 6 d. į Hartfordo Pileičių Klubą jaukia patalpą suvažiavo apie 50 rytinio pakraščio akademikų skautų, daugiausia iš New Yorko ir Hartfordo. Šio suvažiavimo programoje buvo iškilminga sueiga, ir po to įvairūs pranešimai, diskusijos, vaisės ir pasilinksminimai.

Iškilmingą sueigą atidarė Akademinio Skautų Sąjūdžio Hartfordo — Waterburio skyriaus pirm. fil. Kazimieras Čampė, pakviesdamas dalyvius sugiedoti Lietuvos Himną. Senjorų pasižadėjimo apeigas pravedė fil. R. Kezys. Fil. V. Pileika ir fil. K. Čampė užrišo Korp! Vytis juostas šiems Hartfordo juniorams: Rimui Kriščiūnui, Viktorui Kudvinskui, Faridui Maslauskui, Vytui Raškevičiui, Vincui Švipui ir Andriui Tvirbutui. New Yorko Korp! Vytis vadovai senj. J. Birutis ir senj. V. Virbickas juostomis papuošė savo naujuosius senjorus — Viktorą Kirkylą, Rimą Klivečką, Vidą Montvilą, Evaldą Remežą, Algį Rimą, Vitalį Sirusą ir Algį Šetiką. Pažymėtina, kad dauguma jaunųjų senjorų yra aktyvūs New Yorko ir Hartfordo skautų vadovai.

Po pasižadėjimo akademikų skautų vardu jaunuosius senjorus sveikino ir po baltą gvazdiką įteikė Dalia Nenortaitė.

Po to V. Virbickas pravedė diskusijas ASS vasaros stovyklos reikalu. Dauguma dalyvių pasisakė už vienos savaitės stovyklą po Labor Day savaitgalio Adirondack kalnuose arba Cape Cod pušynuose. R. Kezys padarė visą eilę pranešimų, iš kurių pažymėtini: ASS New Yorko skyrius prieš Velykas planuoja surengti plataus masto jaunųjų menininkų kūrinių parodą;

Mes savos žemės vaikai, — kalbėjo toliau prelegentas, — ir ASS Centro Valdyba neuž-

ilgo paskelbs antrąjį jaunimo literatūros konkursą su trimis premijomis po 100 dol.; gegužės mėn. gale Chicagoje įvyks visuotinis ASS filisterių suvažiavimas; ASS New Yorko skyrius pakvietęs gastrolėms Montrealio Lietuvių Dramos Teatrą; neturtingi studentai raginami kreiptis į Dr. Vydūno Šalpos Fondą, prašant studijoms pašalpos. Po pranešimų ir diskusi-

jų dalyviai užkando ir po to linksminosi iki vėlumos. Smagiai skambėjo ir lietuviškos dainos.

Šio suvažiavimo techniškus darbus kruopščiai atliko Hartfordo akademikai skautai, tad jiems priklausė visų dalyvių padėka, ypatingai V. Pileikai, D. Nenortaitėi, M. Banevičiūtei, R. Kriščiūnui ir kt.

J. M.

Mūsų teisės į laisvę niekas negali paneigti

Vasario 16-sios minėjimas New Yorke

Lietuvos nepriklausomybės šventę New Yorko lietuviai minėjo keliose vietose skirtingomis dienomis. Tačiau pagrindinį ir įspūdingiausią minėjimą suruošė New Yorko ALTAs Vasario 14 d., Webster Hall salėje.

Pagrindinis kalbėtojas buvo dr. D. Krivickas iš Washingtono, D. C. Jis trumpai ir aiškiai apibūdino Lietuvos kūrimosi ir nepriklausomo gyvenimo laikotarpį pereidamas prie dabartinės Lietuvos padėties.

Tarp kitko jis priminė palankių mūsų Amerikos nusistatymą, kad svetimų žemių jungimas neturi būti daromas jėga. Taip pat pažymėjo dabartinį sovietinės koegzistencijos pavojų, o dar didesnį pavojų, jei, anot velionio F. Dulles, sovietams pavyktų transformuoti žmogų komunizmu, tai atsirastų pavojus Vakarams, todėl su tuo reikia kovoti.

Mūsų teisės į laisvę niekas negali paneigti, o mes patys turime veikti taip, kad tas pastangas politinėje ir kultūrinėje srityje galėtume stiprinti ir tęsti. Veiksnių pareiga budėti šiais tarptautinėje plotmėje reikšmingais metais, vykstant svarbioms taikos konferencijoms, kad nebūtų pamirštas Lietuvos reikalas.

Mes savos žemės vaikai, — kalbėjo toliau prelegentas, — ir

jos balsas nuolat mus šaukia atgal. Šiandien ypač tą balsą turime pajusti ir remti mūsų orgjų veiklą. Vieningai minėdami šią šventę, siekime Lietuvai laisvės, — baigė dr. D. Krivickas.

Jautrų žodį pasakė su Lietuvos reikalais gerai susipažinęs, Chruščiovo užmačias dažnai primindamas, demokratas kongresm. L. Farbstein.

Į susirinkusius prabilo ir Generalinis konsulas J. Budrys pažymėdamas, kad jis per Romos radiją pranešė komunistų klaidinamai lietuvių tautai, jog Amerika nori laisvės sau ir visoms tautoms, kad ji nepripažįsta smurto Lietuvos pavergimo, ir nušvietė, kaip mes čia švenčiame Vasario 16-tą dieną.

New Yorko miesto mero R. Wagnerio atstovas O'Brien paskaitė proklamaciją, skelbiančią Vasario 16 d. Lietuvių Dieną. Be to, jis priminė lietuvių Aleksandrą Kuršių, pirmąjį New Yorko mokytoją prieš 300 m.

M. Kižytė paskaitė New Yorko gubernatoriaus N. Rockefellerio proklamaciją ir sveikinimus iš daugelio senatorių, kongresmanų ir kitų aukštųjų Amerikos politikų. Minėjimą atidarė ir jam vadovavo New Yorko ALTOpirm, Antanas Varnas, savo įžanginiame žodyje agituodamas už demokratų partiją, kuriai jis priklauso, o nuo respublikonų, jo žodžiais tariant, apsaugok Viešpatie!

Čia verta priminti, kad daugiausia sveikinimų buvo iš respublikonų aukštųjų valdžios atstovų, ne demokratų. Ši pirminkaujančio pigi savo partijos propaganda, nelaiku ir ne vietoj, rimtai nusiteikusių publikoj sukėlė nemalonią nuotaiką.

Adv. S. Briedes paskaitė visą eilę rezoliucijų. Surinkta 1995 dol. 30 ct. įskaitant po du dol. įėjimo mokestį ir gautas aukas paštu.

Meninėj programos daly gražiai pasirodė sol. Aldona Stempužienė, sudainuodama keletą lietuvių kompozitorių dainų, akompanuojant muz. A. Mrozinskiui. Jadvygos Matulaitienės vadov. tautinių šokių grupė pašoko. Maloniai žiūrovų buvo sutikta šokis "Grebėjėlė", kurį labai vykusiai atliko mergaitės lietuvių laukų grėbėjų įprastu apsiren-

DIRVAI AUKOJO

Prenumeratą pratęsiant Dirvą aukomis parėmė:

Žolynas P., Chicago	\$2.00
Undraitis J., Rockford	2.00
Minkūnas V., Cleveland	2.00
Grincevičius St., Clev.	2.00
Jakimavičius V.,	
Brockton	2.00
Budininkas P., Gary	5.00
Litvinas P.,	
Los Angeles	5.00
Maskeliūnas J.,	
Worcester	1.00
Legeckis K., Jamaica	1.00
Gaudušas J., Detroit	2.00
Jankus J.,	
Richmond Hill	2.00
Bložė V., Spencerville	5.00
Jonušas Br., Omaha	3.00
Paulauskis S.,	
Greenview	2.00
Gaudušas F., Chicago	2.00
Juskaitis J., Berwyn	1.00
XX, Toronto	2.00
Matulevičius J.,	
Worcester	2.00

Visiems aukotojams širdingai dėkojame.

MYK. HOFMEKLERIS
NORI ATVYKTI
AMERIKON

Gauta žinių, kad Mykolas Hofmekleris, žinomas lietuvių pramoginės muzikos puoselėtojas, šiuo metu gyvena Izraely, Tel Avivo mieste ir, kaip buv. kacetininkas, gauna nedidelę vokiečių pensiją. Jo svajonė aplankyti Amerikos lietuvių ir paruošti dar vieną kitą liet. pramoginės muzikos plokštelę. Myk. Hofmekleriui jau sukako 62 metai amžiaus, jis jaučiasi gerai, tik sunkūs išgyvenimai palaužė jo smuikavimo techniką. Izraely jis turi keletą mokinių ir retkarčiais Jaruzalėj diriguoja radiofono orkestrui.

Pats Myk. Hofmekleris neturi lėšų Amerikon atvykti, bet jau atsirado taurus lietuvis mecenatas, kuris žada pusę jo kelionės išlaidų padengti. Galimas dalykas, kad Myk. Hofmeklerio svajonė įsikūnys. Tikrai būtų miela sutikti žmogų, kurio įgrotom plokštelėms mes iki šiol taip noriai naudojames. St. S.

Nepagailėkim mūsų draugams
informacijų apie Lietuvą

Daugeliui nežinoma, kad Lietuva ir lietuviais domisi didokas skaičius kitataučių ir ypatingai lietuvių kilmės amerikiečių. Tuo būto įsitikinta paskelbus PASAULIO LIETUVIŲ ŽINYNĄ — LITHUANIAN WORLD DIRECTORY kelis kartus The New York Times Book Review skyriuje. Tarpe užsisakiusių atsirado nemažas skaičius lietuvių visuomenei nežinomų profesionalių ir net universitetų profesorių, kurie pasisakė, kad jų tėvai ar protėviai buvo kilę iš Lietuvos, todėl ir jie patys apie Lietuvą ir lietuvius įdomaujasi.

Pastaruoju metu netikėtai atėjo keletas užsakymų iš kitataučių ryšium su Vasario 16-sios švente. Būtų labai gražu, jei rengėjai nepagailėtų Lietuvai drauginę kitataučių apdovanoti angliška literatūra apie Lietuvą neužmiršdami ir LITHUANIAN WORLD DIRECTORY. Šis yra vėliausias leidinys apie Lietuvą ir lietuvius, gražiai iliustruotas ir su gausiomis informacijomis (464 pls.) bei skoningomis iliustracijomis, todėl tinka kaip dovana kiekvienam. Šį leidinį galima įsigyti už \$6.50 pas platintojus arba tiesiai iš redaktoriaus: Mr. A. Simutis, 41 West 82 St., New York 24, N. Y.

gimu, su grėbliais rankose, Akordeonu palydėjo V. Strolią. Operetės choras, diriguojamas muz. M. Cibo, išpildė keletą sudėtingų patriotinių dainų. Atsilankė apie 600 žmonių.

E. Čekienė

New Yorko studentai skautai duoda Korp. Vytis senjoro pasižadėjimą vasario 6 d. Hartforde. Iš kairės: sen. V. Šetikas — priėmėjas, V. Montvila, R. Klivečka, A. Šetikas, E. Remeza, V. Kirkyla, V. Sirusas ir A. Rimas. Algio Eidukevičiaus nuotrauka